VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ SÁU

21.8.2026 (9.7 Bính Ngọ)

Số 100 (4391)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

LÀM VIỆC VỚI BỘ VHTTDL VỀ CÔNG TÁC BẢO TỒN, BẢO TÀNG, TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Cha ông đã trao lại một kho tàng lịch sử quý giá, trách nhiệm của chúng ta phải hiểu sâu hơn, làm giàu thêm [8]

BẢN LĨNH GEN Z TRÊN KHÔNG GIAN SỐ

Khi cái xấu khoác áo "xu hướng" [12]

Không gian số mở ra nhiều cơ hội học tập, sáng tạo và kết nối, nhưng cũng đặt người trẻ trước nguy cơ bị cuốn theo thông tin sai lệch, trào lưu lệch chuẩn và áp lực đám đông

Ảnh minh họa từ AI

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Kiến tạo ký ức quốc gia từ hôm nay

● **PGS.TS BÙI HOÀI SƠN**

Có một câu hỏi mà tôi nghĩ mỗi thế hệ đều phải tự đặt ra: Chúng ta đã nhận được gì từ quá khứ và sẽ để lại gì cho tương lai? Khi bước vào một ngôi đình cổ, đứng trước một pho tượng hàng trăm năm tuổi, nghe một làn điệu dân ca hay nhìn những hiện vật trong bảo tàng, chúng ta cảm nhận rất rõ sự hiện diện của lịch sử. Nhưng phía sau những giá trị ấy là cả một quá trình con người sáng tạo, lựa chọn, gìn giữ và trao truyền.

(Xem tiếp trang 2)

AI làm thay đổi cách du khách chọn điểm đến

[6]

Phim Việt tăng tốc mùa Quốc khánh

[10]

Từ bản lĩnh Mỹ Đình đến thử thách Rajamangala

[15]

Đặt mục tiêu đưa Việt Nam trở thành điểm đến du lịch y tế có sức cạnh tranh tại khu vực

Dự thảo Đề án phát triển du lịch y tế giai đoạn 2026-2030 do Bộ Y tế soạn thảo đang lấy ý kiến đặt mục tiêu đưa Việt Nam trở thành một trong những điểm đến du lịch y tế có sức cạnh tranh tại Đông Nam Á, từng bước tiệm cận nhóm dẫn đầu châu Á, hướng tới đón khoảng 750.000 lượt khách quốc tế.

Ông Hà Anh Đức, Cục trưởng Cục Quản lý Khám chữa bệnh (Bộ Y tế) cho hay, hoạt động du lịch y tế tại Việt Nam bước đầu đã đạt một số kết quả. Lượng khách quốc tế sử dụng dịch vụ y tế tại Việt Nam ước khoảng 300.000 lượt mỗi năm. Tổng chi tiêu của nhóm khách này ước từ 1-2 tỉ USD mỗi năm, bao gồm chi phí dịch vụ y tế cùng các khoản lưu trú, đi lại, ăn uống và các chi phí liên quan. Đặc biệt, Việt Nam hiện có năng lực y tế tương đối lớn, với 2.107 bệnh viện, hơn 339.000 giường bệnh và trên 105.000 bác sĩ vào năm 2025. Hệ thống y tế chuyên sâu gồm 103 bệnh viện, trong đó có 13 bệnh viện ở cấp chuyên sâu kỹ thuật cao, tập trung tại Hà Nội, Huế và TP.HCM.

Đáng chú ý, Việt Nam chưa hình thành thương hiệu quốc gia về du lịch y tế. Dự thảo dẫn số liệu ước tính cho thấy người Việt Nam chi khoảng 2-3 tỉ USD mỗi năm cho khám bệnh, chữa bệnh ở nước ngoài, cao hơn toàn bộ nguồn thu từ khách du lịch y tế. Điều này cho thấy cán cân của lĩnh vực vẫn đang ở trạng thái thâm hụt, đồng thời đặt ra yêu cầu phải nâng cao chất lượng dịch vụ, xây dựng thương hiệu và tăng khả năng cạnh tranh của y tế Việt Nam.

Đại diện Bộ Y tế cho biết, để du lịch y tế Việt Nam phát triển đúng hướng, cần có sự vào cuộc đồng bộ của các Bộ, ngành, cơ quan quản lý, bệnh viện công lập, bệnh viện tư nhân và các doanh nghiệp liên quan. Đây cũng là cơ sở để phát huy lợi thế về năng lực chuyên môn, chi phí cạnh tranh và chất lượng dịch vụ của y tế Việt Nam, từng bước nâng cao vị thế của Việt Nam trên bản đồ du lịch y tế khu vực và quốc tế.

B.N

Lễ kỷ niệm 138 năm Ngày sinh Chủ tịch Tôn Đức Thắng

Hôm qua 20.8, tại Khu lưu niệm Chủ tịch Tôn Đức Thắng (xã Mỹ Hòa Hưng), Tỉnh ủy, HĐND, UBND, Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh An Giang tổ chức Lễ kỷ niệm 138 năm Ngày sinh Chủ tịch Tôn Đức Thắng (20.8.1888 - 20.8.2026).

Tại buổi lễ, các đại biểu đã dâng hoa, dâng hương tưởng nhớ Chủ tịch Tôn Đức Thắng, nhà lãnh đạo mẫu mực, người cộng sản kiên trung, người bạn chiến đấu thân thiết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, tấm gương đạo đức cách mạng sáng ngời, suốt đời phấn đấu, hi sinh vì sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Phát biểu tại lễ kỷ niệm, Phó Chủ tịch UBND tỉnh An Giang Lê Văn Phước khẳng định, cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của Chủ tịch Tôn Đức Thắng là tấm gương sáng về lòng trung thành, đức hi sinh và tinh thần phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Những cống hiến to lớn của Bác Tôn là tài sản tinh thần quý báu; góp phần bồi đắp truyền thống yêu nước, đoàn kết của dân tộc.

Theo Phó Chủ tịch UBND tỉnh An Giang, sau hơn một năm thực hiện chủ trương sắp xếp, hợp nhất đơn vị hành chính, An Giang có nhiều lợi thế mới về quy mô, vị trí địa lý, tài nguyên và nguồn lực phát triển, hội tụ đầy đủ các yếu tố đồng bằng, đồi núi, biển đảo và biên giới. Đặc biệt, An Giang đang tập trung chuẩn bị cho Hội nghị Cấp cao APEC 2027 tại đặc khu Phú Quốc, tạo thêm cơ hội để tỉnh nâng cao vị thế, phát huy tiềm năng và mở rộng hợp tác trong khu vực, quốc tế. Phát huy truyền thống cách mạng của quê hương, noi theo tấm gương Chủ tịch Tôn Đức Thắng, Phó Chủ tịch UBND tỉnh An Giang Lê Văn Phước kêu gọi cán bộ, chiến sĩ và nhân dân tiếp tục đoàn kết, đồng lòng, vượt qua khó khăn; đẩy mạnh học tập và thực hành tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, noi theo phẩm chất cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, hết lòng vì nước, vì dân của Bác Tôn.

Chủ tịch Tôn Đức Thắng sinh ngày 20.8.1888 tại Cù lao Ông Hổ, thuộc làng An Hòa, tổng Định Thành, tỉnh Long Xuyên (nay là xã Mỹ Hòa Hưng, An Giang). Bác Tôn đã hiến dâng trọn đời cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Chủ tịch Tôn Đức Thắng là người đầu tiên được Đảng và Nhà nước trao tặng Huân chương Sao Vàng cùng nhiều phần thưởng, danh hiệu cao quý khác. Trước đó, sáng cùng ngày, đoàn công tác của Tỉnh ủy, HĐND, UBND, Ủy ban MTTQ tỉnh An Giang cùng lãnh đạo các xã, phường, đặc khu trong tỉnh đã đến đặt hoa tại Tượng đài Chủ tịch Tôn Đức Thắng ở phường Long Xuyên, tưởng nhớ người cộng sản kiên trung, nhà lãnh đạo mẫu mực, người con ưu tú của quê hương An Giang.

C.MẠO - P.V

Kiến tạo... *(Tiếp theo trang 1)*

Di sản không tự nhiên xuất hiện; nó là kết quả của trách nhiệm văn hóa được tích lũy qua nhiều thế hệ.

Chính vì thế, điều tôi đặc biệt chú ý trong cuộc làm việc của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm với Bộ VHTTDL vừa qua là việc đặt công tác bảo tồn, bảo tàng vào chiều dài của thời gian, từ quá khứ, qua hiện tại và hướng tới tương lai. Bảo tồn không còn chỉ là giữ một di tích khỏi xuống cấp, bảo quản một hiện vật, phục hồi một lễ hội hay gìn giữ một làn điệu có nguy cơ mai một. Những công việc ấy vẫn hết sức cần thiết, nhưng nếu chỉ dừng ở đó thì chúng ta mới chủ yếu làm nhiệm vụ của người tiếp nhận di sản, chưa làm trọn vai trò của người kiến tạo di sản cho các thế hệ sau.

Thông điệp chuyển từ "bảo tồn thụ động" sang "chủ động kiến tạo ký ức quốc gia" vì vậy có ý nghĩa rất lớn. Nó đòi hỏi chúng ta không chỉ hỏi hôm nay cần bảo vệ những gì cha ông để lại, mà còn phải hỏi những giá trị nào của thời đại mình xứng đáng được lưu giữ để nhiều thế hệ sau có thể hiểu đất nước đã từng sống, lao động, sáng tạo và phát triển ra sao. Một cây cầu tiêu biểu cho trình độ công nghệ Việt Nam, một công trình kiến trúc phản ánh tinh thần của một giai đoạn, một thành tựu khoa học hay những vật dụng bình thường hôm nay đều có thể trở thành tư liệu quý của ngày mai.

Điều đáng nói là những gì gần gũi nhất lại thường dễ biến mất nhất. Những cuốn sổ tem phiếu, căn nhà tập thể, chiếc máy chữ, tấm vé tàu, cửa hàng mậu dịch hay những kiểu biển hiệu từng rất quen thuộc, khi còn hiện diện hằng ngày, ít ai nghĩ chúng là một phần của lịch sử. Chỉ đến khi chúng biến mất, chúng ta mới nhận ra một lát cắt của ký ức xã hội cũng mất theo. Bởi vậy, gợi mở về việc nhận diện "tiềm năng di sản", thậm chí lập "hồ sơ ký ức" cho một số công trình, sản phẩm có giá trị đặc biệt ngay từ khi bắt đầu hình thành là một tư duy quản trị rất đáng chú ý. Lịch sử khi đó được ghi nhận ngay trong quá trình nó đang diễn ra, thay vì được thu gom muộn màng sau khi nhiều chứng cứ đã thất lạc.

Tư duy ấy cũng giúp chúng ta nhìn đầy đủ hơn về lịch sử Việt Nam hiện đại và đương đại. Chúng ta đã dành nhiều tâm sức để lưu giữ ký ức về chiến tranh, cách mạng và những hy sinh làm nên độc lập, tự do. Điều đó là thiêng liêng và phải tiếp tục làm tốt hơn. Nhưng lịch sử của một dân tộc không chỉ là lịch sử chiến đấu mà còn là lịch sử kiến thiết. Quá trình đổi mới, công nghiệp hóa, đô thị hóa, sự thay đổi của nông thôn, gia đình, giáo dục, truyền thông, phương thức lao động và lối sống cũng tạo nên những lớp trầm tích quan trọng của ký ức quốc gia. Nếu chỉ lưu giữ những thời khắc lớn mà bỏ quên đời sống thường nhật, bức tranh lịch sử sẽ thiếu đi chiều sâu của con người.

Tất nhiên, "kiến tạo ký ức quốc gia" không có nghĩa là tùy ý lựa chọn bất cứ thứ gì để phong thành di sản. Ngược lại, nó đòi hỏi tiêu chí khoa học, sự nhạy cảm văn hóa và sự tham gia của giới chuyên môn, cộng đồng, các chủ thể trực tiếp tạo nên giá trị. Không phải cái gì cũ cũng là di sản, cũng như không phải công trình lớn nào cũng mặc nhiên trở thành biểu tượng. Điều cần nhận diện là ý nghĩa lịch sử, văn hóa, khoa học, nghệ thuật, công nghệ, tính đại diện cho một giai đoạn và khả năng kể câu chuyện về xã hội.

Ở chiều sâu hơn, tư duy kiến tạo ký ức giúp chúng ta giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa bảo tồn và phát triển. Nếu coi bảo tồn là giữ nguyên mọi thứ, chúng ta dễ đặt nó đối lập với phát triển. Nhưng nếu hiểu bảo tồn là giữ lại giá trị cốt lõi, đồng thời tạo ra những giá trị mới đủ sức trở thành di sản của tương lai, thì hai mục tiêu có thể bổ trợ cho nhau. Một thành phố hiện đại vẫn có thể tạo nên công trình mang bản sắc; một dự án kinh tế vẫn có thể tạo ra giá trị văn hóa. Trách nhiệm của thế hệ hôm nay vì thế không chỉ là trao lại nguyên vẹn những gì đã nhận từ cha ông, mà còn phải làm cho kho tàng ấy giàu hơn bằng những đóng góp của chính mình.

Nếu "kiến tạo ký ức quốc gia" mở rộng cách chúng ta nhìn về thời gian thì yêu cầu coi dữ liệu lịch sử, văn hóa và di sản là một bộ phận cốt lõi của hạ tầng văn hóa quốc gia lại đặt ra một vấn đề rất thời sự: Làm thế nào để người Việt Nam làm chủ ký ức của mình trong kỷ nguyên số và trí tuệ nhân tạo. Trước đây, khi nói đến hạ tầng văn hóa, chúng ta thường nghĩ tới nhà hát, bảo tàng, thư viện hay trung tâm văn hóa. Nhưng trong thời đại số, dữ liệu cũng là hạ tầng, và là loại hạ tầng có khả năng tạo ra giá trị mới với tốc độ rất lớn.

Một hiện vật nằm trong bảo tàng có thể được nhiều người tiếp cận, nhưng khi hiện vật ấy được số hóa đầy đủ, kèm thông tin khoa học, nguồn gốc, bối cảnh lịch sử, hình ảnh chất lượng cao và các lớp tri thức liên quan, nó có thể trở thành tài nguyên cho giáo dục, nghiên cứu, điện ảnh, thiết kế, du lịch, trò chơi điện tử và nhiều ngành công nghiệp văn hóa. Vì vậy, số hóa không thể chỉ được hiểu là quét tài liệu, chụp ảnh hiện vật hay xây dựng một phần mềm. Điều quan trọng hơn là hình thành một hệ sinh thái tri thức văn hóa Việt Nam thống nhất, liên thông, có thể kiểm chứng và được bảo tồn lâu dài.

Đây là yêu cầu cấp thiết bởi dữ liệu vẫn có nguy cơ phân tán ở nhiều cơ quan, địa phương, được số hóa theo những chuẩn khác nhau, khó kết nối và khai thác chung. Nếu thiếu chuẩn dữ liệu, cơ chế liên thông, quy định về quyền truy cập, bảo mật, bản quyền và bảo tồn số dài hạn, chúng ta có thể có rất nhiều "kho dữ liệu" nhưng chưa hình thành được một hạ tầng dữ liệu văn hóa thực sự. Trong kỷ nguyên AI, điểm yếu ấy càng đáng lo, bởi trí tuệ nhân tạo học từ dữ liệu và ngày càng tham gia sâu vào việc tìm kiếm, tổng hợp, diễn giải, truyền bá tri thức.

Nếu dữ liệu về Việt Nam thiếu hụt, sai lệch hoặc không được tổ chức tốt, các hệ thống công nghệ có thể đưa ra những cách diễn giải không đầy đủ về lịch sử và văn hóa của chúng ta. Khi đó, vấn đề không còn đơn thuần là công nghệ mà chạm tới "chủ quyền tri thức": Quyền của một quốc gia được làm chủ dữ liệu về chính mình, tổ chức tri thức về mình và có năng lực kể câu chuyện của mình một cách chính xác, chủ động, có sức thuyết phục. Tôi cho rằng đây là một nội hàm rất quan trọng của chủ quyền văn hóa trong thế giới số.

Một quốc gia tự tin không chỉ cần gìn giữ những biểu tượng văn hóa hữu hình mà còn phải có khả năng tự lưu giữ ký ức, xác lập những chuẩn tri thức đáng tin cậy và kể câu chuyện của mình với thế giới. Làm chủ dữ liệu không có nghĩa là đóng kín dữ liệu. Khi dữ liệu được tổ chức và quản trị tốt, văn hóa Việt Nam càng có cơ hội được chia sẻ rộng rãi, chính xác, hấp dẫn hơn. Từ đây cũng có thể thấy mối liên hệ giữa bảo tồn với công nghiệp văn hóa: Một họa tiết cổ có thể trở thành cảm hứng thiết kế; một câu chuyện lịch sử có thể đi vào điện ảnh; một bộ sưu tập bảo tàng được số hóa tốt có thể trở thành nguồn nguyên liệu cho nhiều sản phẩm sáng tạo. ■

Lãnh đạo toàn diện nhưng không bao biện làm thay

Sáng qua 20.8, tại trụ sở Trung ương Đảng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chủ trì buổi làm việc với Ban Tổ chức Trung ương về Đề án sơ kết 5 năm thực hiện Nghị quyết số 28-NQ/TW của BCH Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng đối với hệ thống chính trị trong giai đoạn mới.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu chỉ đạo tại buổi làm việc Ảnh: TTXVN

Tại buổi làm việc, sau khi nghe báo cáo và các ý kiến phát biểu trao đổi, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh, đây là nhiệm vụ chính trị quan trọng về xây dựng Đảng, hệ thống chính trị. Xem xét cách thực hiện vai trò lãnh đạo cầm quyền và cách cả hệ thống chính trị chuyển đường lối, chủ trương thành hành động và phải có kết quả cụ thể. Mục tiêu không chỉ hoàn thành một báo cáo hoặc là ban hành thêm một văn bản, mà phải nhận diện đúng vấn đề cản trở hiệu lực lãnh đạo cầm quyền; đề xuất cho được những chủ trương, cơ chế để tạo chuyển biến, nhất là yêu cầu trong giai đoạn mới.

Đánh giá thực hiện Nghị quyết số 28-NQ/TW là nền tảng trực tiếp của Đề án, do đó các quan điểm, mục tiêu, nhóm nhiệm vụ giải pháp vẫn còn nguyên giá trị, phải tiếp tục thực hiện nghiêm túc, hiệu quả. Không vì nghiên cứu văn kiện mới mà chờ đợi hoặc xem nhẹ các việc mà Nghị quyết đã giao, đã bàn; phải kế thừa, bổ sung và phát triển Nghị quyết số 28-NQ/TW, không làm đứt quãng quá trình đổi mới mà nhiều giai đoạn, nhiều thời kỳ đã xác lập được. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước khẳng định, tinh thần xuyên suốt là kiên định nền tảng tư tưởng, nguyên tắc tổ chức và vai trò lãnh đạo của Đảng; đồng thời đổi mới mạnh mẽ để lãnh đạo đúng hơn, trúng hơn, sâu sát hơn, khoa học hơn, dân chủ hơn, hiệu quả hơn. Lãnh đạo toàn diện nhưng không làm thay; tập trung thống nhất nhưng phát huy chủ động; phân cấp mạnh nhưng kiểm soát quyền lực chặt; ban hành chủ trương phải gắn với tổ chức thực hiện và trách nhiệm về kết quả cuối cùng...

Khẳng định việc thực hiện Nghị quyết số 28-NQ/TW đã tạo ra nhiều chuyển biến tích cực, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh, bên cạnh những kết quả, phải nhìn thẳng vào những hạn chế: Vẫn còn văn bản dàn trải; nhiệm vụ, sản phẩm, thời hạn, trách nhiệm chưa rõ; họp nhiều nhưng hiệu quả thấp; xin ý kiến việc thuộc thẩm quyền hoặc có nơi, có lúc can thiệp sâu vào quản lý điều hành; phân cấp có nơi chưa giao đủ quyền, đủ lực, dữ liệu; phối hợp nhiều tầng nấc; dự báo, phản hồi chính sách, đánh giá kết quả còn yếu. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước yêu cầu, phải xác lập rõ trọng tâm đổi mới, lấy tổ chức thực hiện làm khâu đột phá và kết quả thực chất để làm thước đo. Đổi mới phương thức lãnh đạo cầm quyền không thay đổi bản chất, nguyên tắc và phương thức lãnh đạo cơ bản của Đảng, mà làm cho sự lãnh đạo đúng, trúng, khoa học, dân chủ, sâu sát và hiệu quả hơn. Kiên định gắn với đổi mới; lãnh đạo toàn diện nhưng đúng vai, đúng thẩm quyền; tập trung thống nhất nhưng phát huy chủ động; phân cấp mạnh đi đôi với kiểm soát quyền lực; công nghệ không thể thay đổi trách nhiệm chính trị và quyết định của con người...

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đề nghị cần nghiên cứu làm rõ: Thống nhất tư duy, nhận thức và hành động về lãnh đạo cầm quyền; chuẩn hóa chu trình xây dựng, ban hành, thể chế hóa, tổ chức thực hiện và điều chỉnh chủ trương; đổi mới công tác tư tưởng, tuyên truyền, vận động cần phát huy dân chủ thực chất, củng cố mối quan hệ mật thiết với nhân dân; đổi mới tổ chức, cán bộ phù hợp với mô hình, bộ máy mới, phân định rõ chức năng, thẩm quyền, quan hệ công tác; đổi mới kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực theo hướng phòng ngừa, phát hiện và cảnh báo sớm; phát huy trách nhiệm nêu gương, xây dựng văn hóa Đảng, văn hóa liêm chính, trách nhiệm phục vụ nhân dân; đổi mới phương pháp, lề lối làm việc, nâng cao năng lực nghiên cứu, dự báo, tham mưu chiến lược, quản trị rủi ro, đẩy mạnh chuyển đổi số trong Đảng.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước khẳng định, đổi mới phương thức lãnh đạo cầm quyền của Đảng là yêu cầu thường xuyên, trực tiếp gắn với năng lực lãnh đạo cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng. Điều quan trọng không chỉ là có chủ trương đúng mà phải tổ chức thực hiện nghiêm và đến cùng, tạo những chuyển biến rõ trong thực tiễn bằng những kết quả cụ thể; phải giữ vững nguyên tắc, đồng thời phải mạnh dạn đổi mới; lãnh đạo toàn diện nhưng không bao biện làm thay; phân cấp nhưng không buông lỏng kiểm tra, giám sát.

P.V (tổng hợp)

Lâm Đồng cho phép tiếp tục thuê đất thực hiện dự án du lịch tại Dinh 1

UBND tỉnh Lâm Đồng vừa ban hành Quyết định cho phép Công ty cổ phần Hoàn Cầu Đà Lạt tiếp tục thuê đất để thực hiện dự án King Palace (Dinh 1) tại đường Trần Quang Diệu, phường Xuân Hương - Đà Lạt. Theo quyết định, việc tiếp tục cho thuê đất được thực hiện theo quy định tại Nghị quyết số 29/2026/QH16 của Quốc hội và Nghị định số 147/2026/NĐ-CP của Chính phủ về cơ chế, chính sách đặc thù nhằm tháo gỡ khó khăn, vướng mắc đối với các dự án tồn đọng, kéo dài.

Theo đó, dự án King Palace được thực hiện trên khu vực đất có diện tích hơn 18ha. Trong đó, phần đất rừng cảnh quan là 16,3ha. Phần còn lại là đất xây dựng, vườn hoa, cây cảnh hiện có thuộc khuôn viên Dinh 1. UBND tỉnh này yêu cầu sau khi quyết định có hiệu lực, các cơ quan, đơn vị liên quan hoàn thiện thủ tục để triển khai dự án đầu tư theo đúng thẩm quyền và quy định pháp luật. Giao UBND phường Xuân Hương - Đà Lạt có trách nhiệm chấm dứt hợp đồng trước đó và thực hiện ký hợp đồng mới theo đúng quy định; đồng thời hướng dẫn Công ty cổ phần Hoàn Cầu Đà Lạt hoàn tất các thủ tục pháp lý liên quan.

Các Sở, ngành theo chức năng nhiệm vụ để hướng dẫn doanh nghiệp thực hiện các thủ tục về đầu tư, đất đai, môi trường, xây dựng, quy hoạch theo đúng quy định. Cùng với đó, cơ quan thuế được giao tiếp tục rà soát tình hình thực hiện nghĩa vụ tài chính đối với Nhà nước nếu có và các nghĩa vụ thuế của nhà đầu tư. Phía Công ty cổ phần Hoàn Cầu Đà Lạt có trách nhiệm triển khai dự án đúng quy định pháp luật, thực hiện đầy đủ các nghĩa vụ về đất đai, đầu tư, xây dựng, môi trường, tài chính và các nghĩa vụ khác theo yêu cầu của cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

Dinh 1 được biết đến là một trong những công trình kiến trúc mang giá trị lịch sử đặc biệt của Đà Lạt. Công trình được xây dựng từ những năm 1940, từng là nơi làm việc và nghỉ dưỡng của vua Bảo Đại, vị vua cuối cùng của triều Nguyễn. Hiện nay, đây là một trong các biệt thự hiếm hoi tại Đà Lạt được xếp hạng Nhóm 1, gồm nhà biệt thự được xếp hạng di tích lịch sử, văn hóa và nhà biệt thự có giá trị điển hình về kiến trúc, nhà cổ.

Năm 2014, dinh được UBND tỉnh Lâm Đồng cho Công ty cổ phần Hoàn Cầu thuê với thời hạn 50 năm để thực hiện dự án du lịch, nghỉ dưỡng mang tên King Palace. Tuy nhiên, năm 2020, Thanh tra Chính phủ đã chỉ ra một số sai phạm liên quan đến dự

án tại Kết luận số 929/KL-TTCP. Trong đó, cơ quan thanh tra xác định việc cho thuê khu đất thực hiện dự án khi chưa có trong kế hoạch sử dụng đất là chưa phù hợp quy định pháp luật. Bên cạnh đó, việc cho thuê tài sản công không thông qua đấu giá cũng được xác định là chưa đúng quy định.

Thời gian qua, những vướng mắc của dự án King Palace đã được UBND tỉnh Lâm Đồng đưa vào nhóm 6 dự án thương mại, du lịch - dịch vụ ưu tiên tháo gỡ trên địa bàn tỉnh.

THÀNH KHIÊM

BĂNG RỪNG TÌM KIẾM, QUY TẬP HÀI CỐT LIỆT SĨ TẠI VỊ XUYÊN:

Tìm cho bằng được dù chỉ là mẩu xương hay cái cúc áo

● **Bài, ảnh: HUY AN**

Hơn bốn thập kỷ đã trôi qua kể từ những ngày đêm khốc liệt tại mặt trận Vị Xuyên - Hà Tuyên, giữa màu xanh ngút ngàn của cây rừng, lá cờ đỏ thắm tung bay trên đỉnh của điểm cao 685 như nhắc nhớ thế hệ sau về những con người đã "sống bám đá đánh giặc, chết hóa đá bất tử".

Lá cờ ấy như tiếp thêm sức mạnh cho các cán bộ, chiến sĩ vượt gian khó, quyết tâm "còn một thông tin, còn một địa chỉ cũng phải quyết tâm tìm cho bằng được hài cốt liệt sĩ".

Có địa chỉ là phải tìm bằng được các liệt sĩ

Tại điểm cao 685, một di vật đặc biệt được các chiến sĩ tìm thấy dưới lớp đất đá là mảnh kim loại có khắc hình đôi chim bồ câu hòa bình. Giữa lúc chiến trường chìm trong tiếng bom rơi đạn nổ khốc liệt nhất, những người lính bảo vệ biên cương vẫn hướng về một khát vọng hòa bình cháy bỏng. Mong ước ấy nay đã thành hiện thực, đất nước đã bình yên, chủ quyền thiêng liêng được giữ vững, nhưng các anh thì vẫn nằm lại giữa núi rừng.

Trên điểm cao 685, "Lò vôi thế kỷ" bạc màu năm xưa đã được chữa lành bởi màu xanh của cây rừng, hòa quyện cùng màu cờ đỏ thắm tung bay giữa không trung. Lá cờ đỏ tung bay trên đỉnh núi là lời nhắc nhở kiêu hãnh về những người đã giữ lời thề "sống bám đá đánh giặc, chết hóa đá bất tử". Độc lập, tự do của dân tộc đã phải trả bằng máu và cả tuổi thanh xuân của biết bao anh hùng liệt sĩ; máu của các anh đã tô thắm thêm màu cờ Tổ quốc, để linh hồn và khí phách ấy trường tồn cùng non sông. Thế hệ hôm nay không bao giờ quên ơn những người đã ngã xuống. Mỗi lần nhìn lên lá cờ tung bay giữa đại ngàn, những người lính thời bình lại có thêm quyết tâm và sức mạnh để thực hiện mệnh lệnh thiêng liêng từ trái tim.

Hài cốt liệt sĩ được tìm thấy tại điểm cao 685

Tìm kiếm hài cốt liệt sĩ tại điểm cao 685

Vượt qua gian khó, ngày qua ngày, cán bộ, chiến sĩ vẫn bám núi, bám rừng, tỉ mỉ lật từng phiến đá, xới từng tấc đất. Đó không chỉ là hành trình tìm kiếm những di cốt, mà còn là sự nối dài tình đồng đội và đạo lý tri ân đối với những người đã hy sinh vì chủ quyền, vì độc lập tự do của Tổ quốc. Có mặt tại điểm cao 685, nơi từng được mệnh danh là "Lò vôi thế kỷ" bởi hàng nghìn quả đạn pháo cày xới nghiền nát đá núi, thiếu tướng Nguyễn Ngọc Ngân, Phó Chủ nhiệm Chính trị Quân khu 2, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Chỉ đạo tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ và xác định danh tính Quân khu 2 khẳng định, lực lượng vũ trang Quân khu 2 luôn coi công tác tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ là nhiệm vụ đặc biệt quan trọng, là "mệnh lệnh từ trái tim" của những người lính để không có ai bị bỏ quên.

Nhấn mạnh quan điểm "còn thông tin về liệt sĩ là còn tổ chức tìm kiếm, quyết tâm tìm cho bằng được", trực tiếp chứng kiến các chiến sĩ đang miệt mài đào xới trên mảnh đất từng nhuốm máu anh hùng liệt sĩ, thiếu tướng Nguyễn Ngọc Ngân dặn dò cán bộ, chiến sĩ Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ (Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Tuyên Quang) bằng mọi giá phải tìm thấy hài cốt liệt sĩ, dù chỉ là một mẩu xương hay chỉ là một cái cúc áo. Dù chỉ tìm thấy một phần rất nhỏ của hài cốt thì đó vẫn là đồng đội, là hiện thân của những người đã xả thân vì Tổ quốc, vì vậy phải hết sức trân trọng, cẩn trọng và quyết tâm thực hiện. Đó là niềm mong mỏi khắc khoải của người thân các gia đình liệt sĩ cũng như của những cựu chiến binh từng chiến đấu tại mảnh đất này.

Đồng thời, Thiếu tướng Ngân căn dặn lực lượng làm nhiệm vụ phải đặc biệt lưu ý bảo đảm an toàn trên địa hình núi đá hiểm trở, giữ gìn sức khỏe, cẩn trọng trong quá trình thực hiện nhiệm vụ. Cùng với đó, nhằm đẩy nhanh quá trình tìm kiếm hài cốt liệt sĩ, việc kết nối, cung cấp thông tin từ các CCB, người dân địa phương rất quan trọng. "Chúng tôi kêu gọi bất kỳ ai biết được nhân chứng hay vị trí nào, hãy báo ngay cho cấp ủy, chính quyền, đơn vị quân đội và Ban Chỉ đạo các cấp, nhằm sớm đưa các liệt sĩ về với quê hương", thiếu tướng Nguyễn Ngọc Ngân nói.

Chạy đua với thời gian…

Theo thông tin từ Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Tuyên Quang, trong cuộc chiến đấu bảo vệ biên giới phía Bắc, trên địa bàn tỉnh Hà Tuyên trước đây (nay thuộc Tuyên Quang) có 4.267 liệt sĩ hy sinh. Tính đến nay, các lực lượng đã nỗ lực tìm kiếm, quy tập được 3.174 hài cốt liệt sĩ nhưng vẫn còn tới 1.093 liệt sĩ chưa được tìm thấy, đang nằm lại giữa các thung sâu, khe đá. Nhiều khu vực tại các điểm cao hiểm trở như 685, 233, 1509, 772, bình độ 300, 1688, 1387, 1800A và 1800B vẫn là những địa chỉ chờ đợi lực lượng chức năng.

Riêng tại điểm cao 685, có khoảng 250 liệt sĩ hy sinh nhưng mới quy tập được 80 hài cốt; còn tại điểm cao 233, có khoảng 330 người ngã xuống nhưng hiện mới chỉ quy tập được vỏn vẹn 9 hài cốt. Những con số ấy nhói lòng, nhắc nhở rằng khối lượng công việc phía trước còn hết sức nặng nề. Để hiện thực hóa quyết tâm trong "Chiến dịch 500 ngày đêm", Quân khu 2 đã tổ chức tập huấn nâng cao kiến thức, kỹ năng cho các lực lượng chuyên trách và không chuyên trách. Các điểm cao trên mặt trận Vị Xuyên - Hà Tuyên được xác định là trọng điểm hàng đầu. Quân khu đã tăng cường quân số các đội tìm kiếm từ 18 lên 67 cán bộ, chiến sĩ, thành lập mới Đội quy tập thuộc Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Lào Cai và thúc đẩy hoạt động của Đội quy tập Cục Chính trị Quân khu.

Bằng việc chắp nối lời kể của nhân chứng, tư liệu, bản đồ và khảo sát thực địa, đến nay lực lượng vũ trang Quân khu 2 đã tìm kiếm, cất bốc được 152 hài cốt liệt sĩ; trong đó đặc biệt xúc động là việc phát hiện ngôi mộ tập thể gồm 47 liệt sĩ Trung đoàn 148, Sư đoàn 316 hy sinh thời kháng chiến chống Pháp tại Bình Lư, tỉnh Lai Châu. So với con số 1.093 liệt sĩ chưa được tìm thấy, đang nằm lại giữa các thung sâu, khe đá thì số lượng hài cốt liệt sĩ được tìm kiếm, cất bốc trên vẫn quá nhỏ bé. Để đẩy nhanh việc tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ, các chiến sĩ đang ngày đêm không quản nắng mưa leo đá tai mèo, đu dây xuống vực sâu lật từng hốc đá, bới từng gốc cây ngọn cỏ tìm kiếm.

Trực tiếp làm nhiệm vụ tại điểm cao 685, thượng tá Nguyễn Hữu Tiệp, Đội phó Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ (Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Tuyên Quang) cho biết, không giống như các khu vực khác, các liệt sĩ ở Vị Xuyên không được chôn cất chu đáo từ đầu do sự ác liệt của chiến trường. Trải qua hơn 40 năm với tác động của thời tiết khắc nghiệt, thiên tai và địa hình núi đá hiểm trở, hài cốt các anh chỉ còn lại những mảnh xương nhỏ. Công tác tìm kiếm đòi hỏi phải đào bới, di chuyển một khối lượng đất đá cực kỳ lớn. Dù chỉ có các dụng cụ thô sơ như xà beng, cuốc, xẻng và sự hỗ trợ của một máy khoan đá, toàn đội vẫn kiên trì chia thành nhiều tổ, nhiều mũi, phối hợp cùng lực lượng dân quân đào từng hang, hốc, vách đá.

"Lá cờ trên đỉnh núi như nhắc nhớ chúng tôi không bao giờ quên những người đã nằm xuống, hy sinh xương máu vì Tổ quốc tại mảnh đất này. Mỗi lần nhìn lên lá cờ, chúng tôi có thêm quyết tâm, sức mạnh để thực hiện mệnh lệnh thiêng liêng từ trái tim, vượt qua gian khó tìm cho bằng được hài cốt liệt sĩ nhiều nhất, trong thời gian nhanh nhất", thượng tá Nguyễn Hữu Tiệp nói. ■

GÓP Ý XÂY DỰNG DỰ THẢO LUẬT PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA:

Phải tạo được bước chuyển mạnh mẽ từ tư duy quản lý

● **THU SÂM - XUÂN TRƯỜNG**

Góp ý xây dựng dự thảo Luật Phát triển công nghiệp văn hóa, đại biểu Quốc hội Lý Anh Thư (An Giang) cho rằng, trong giai đoạn phát triển mới, cần nhìn nhận đầy đủ hơn vai trò của văn hóa, không chỉ là nền tảng tinh thần của xã hội mà còn là nguồn lực nội sinh, có khả năng tạo ra của cải, việc làm, giá trị gia tăng và sức cạnh tranh quốc gia.

Trong bối cảnh đất nước hướng tới mục tiêu tăng trưởng hai con số, công nghiệp văn hóa (CNVH) cần được xác định là một trong những động lực tăng trưởng mới của nền kinh tế.

Theo đại biểu Lý Anh Thư, yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới đang đặt ra đòi hỏi phải đổi mới mạnh mẽ tư duy về văn hóa và vị trí của văn hóa trong nền kinh tế. Văn hóa trước hết vẫn là nền tảng tinh thần của xã hội, là nơi kết tinh bản sắc, hệ giá trị và sức mạnh con người Việt Nam. Nhưng nếu chỉ nhìn văn hóa ở phương diện bảo tồn, gìn giữ và hưởng thụ thì chưa khai thác hết tiềm năng rất lớn của nguồn lực này. Trong nền kinh tế tri thức, văn hóa còn có khả năng trực tiếp tạo ra của cải, việc làm, giá trị gia tăng; thúc đẩy du lịch, thương mại, xuất khẩu và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia.

Nghề thủ công truyền thống là một trong những chất liệu quan trọng làm nên tác phẩm CNVH (ảnh minh họa) Ảnh: T.LINH

> *Nhà nước không làm thay thị trường, nhưng Nhà nước phải kiến tạo được thị trường. Chúng ta không thương mại hóa bằng mọi giá các giá trị văn hóa, nhưng phải tạo điều kiện để những giá trị văn hóa có khả năng chuyển hóa thành nguồn lực cho phát triển.*
>
> **(Đại biểu Quốc hội LÝ ANH THƯ)**

Điểm khác biệt của CNVH so với nhiều ngành kinh tế truyền thống, theo đại biểu Thư là nằm chính ở nguồn lực tạo nên giá trị. Đó không chỉ là vốn, đất đai hay tài nguyên vật chất mà trước hết là trí tuệ, sức sáng tạo, bản sắc văn hóa, công nghệ và quyền sở hữu trí tuệ. Một câu chuyện, một tác phẩm âm nhạc, một bộ phim, một thiết kế hay chất liệu văn hóa truyền thống khi được sáng tạo, đầu tư và thương mại hóa phù hợp có thể tạo nên những sản phẩm có giá trị gia tăng cao. Quan trọng hơn, một sản phẩm thành công còn có khả năng tiếp tục hình thành những giá trị mới thông qua bản quyền, chuyển thể, nhượng quyền và các hình thức khai thác tài sản trí tuệ.

Đó là lý do CNVH có khả năng tạo ra giá trị vượt ra ngoài phạm vi của chính sản phẩm văn hóa ban đầu. Một bộ phim có thể quảng bá điểm đến; một chương trình nghệ thuật có thể thúc đẩy du lịch, vận tải, lưu trú, ăn uống; một sản phẩm thủ công mỹ nghệ hay thiết kế sáng tạo có thể mở đường cho thương mại và xuất khẩu. Theo đại biểu Lý Anh Thư, tính liên ngành và khả năng tạo hiệu ứng lan tỏa này khiến CNVH có dư địa lớn để đóng góp vào tăng trưởng. Trong bối cảnh đất nước đang hướng tới mục tiêu tăng trưởng hai con số, yêu cầu tìm kiếm và bồi đắp những động lực tăng trưởng mới càng trở nên cấp thiết. CNVH cần được đặt trong tổng thể đó, không phải với tư cách một lĩnh vực phụ trợ mà là một bộ phận của nền kinh tế có khả năng tạo ra giá trị mới dựa trên trí tuệ, sáng tạo và bản sắc Việt Nam.

Từ yêu cầu đó, đại biểu Lý Anh Thư cho rằng điểm quan trọng trong quá trình xây dựng Luật Phát triển CNVH là phải tạo được bước chuyển mạnh từ tư duy quản lý văn hóa sang tư duy kiến tạo phát triển văn hóa. Luật không chỉ nhằm quản lý những hoạt động đã hình thành mà phải tạo hành lang pháp lý để những ý tưởng mới có cơ hội hình thành, những tài năng sáng tạo có môi trường phát triển và nguồn lực xã hội có thể tham gia đầu tư thuận lợi. Trước hết, cần tạo cơ chế để chuyển hóa tài nguyên, bản sắc và lợi thế văn hóa thành những sản phẩm, dịch vụ có giá trị gia tăng cao, nhưng phải trên cơ sở tôn trọng và bảo vệ những giá trị cốt lõi của văn hóa. Đây là ranh giới rất quan trọng. Phát triển CNVH không đồng nghĩa với thương mại hóa bằng mọi giá. Di sản, bản sắc và các giá trị văn hóa không thể đơn thuần được nhìn nhận như hàng hóa. Nhưng ngược lại, cũng không nên vì lo ngại thương mại hóa mà đóng lại khả năng chuyển hóa những giá trị đó thành nguồn lực phục vụ phát triển.

Cùng với đó, Luật cần tạo môi trường đủ hấp dẫn để khuyến khích doanh nghiệp và các nguồn lực xã hội đầu tư vào CNVH. Nhà nước khó có thể và cũng không nên bao cấp toàn bộ quá trình sáng tạo, sản xuất và phân phối sản phẩm văn hóa. Điều cần thiết là thiết kế được cơ chế để nguồn lực công đóng vai trò dẫn dắt, từ đó huy động mạnh mẽ nguồn lực của doanh nghiệp, cộng đồng và xã hội. Một vấn đề khác cần đặc biệt quan tâm là phát triển thị trường văn hóa gắn với khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Sự xuất hiện của trí tuệ nhân tạo, các nền tảng số và những mô hình kinh doanh mới đang làm thay đổi nhanh chóng cách con người sáng tạo, sản xuất, phân phối và tiêu dùng sản phẩm văn hóa. Đây là cơ hội rất lớn để sản phẩm Việt Nam tiếp cận thị trường toàn cầu với chi phí thấp hơn, nhưng đồng thời cũng đặt ra những vấn đề mới về bản quyền, dữ liệu và quyền lợi của người sáng tạo.

Do đó, theo đại biểu Lý Anh Thư, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và quyền lợi chính đáng của chủ thể sáng tạo phải trở thành một trong những nền tảng của thị trường CNVH. Nếu người sáng tạo không được bảo vệ, tài sản trí tuệ không được định giá và khai thác hiệu quả thì rất khó hình thành một thị trường sáng tạo chuyên nghiệp. Ngược lại, khi quyền tài sản được xác lập rõ ràng, trí tuệ và sức sáng tạo có thể trở thành nguồn lực để thu hút đầu tư, tiếp cận vốn và tiếp tục tái đầu tư cho những sản phẩm mới. Đại biểu này cũng đề nghị Luật cần tạo cơ chế chủ động hơn cho các địa phương trong khai thác những lợi thế văn hóa đặc thù. Mỗi địa phương có một hệ giá trị, tài nguyên văn hóa, di sản, nghề truyền thống và không gian sáng tạo khác nhau. Vì vậy, không thể phát triển CNVH theo một mô hình đồng nhất. Trung ương cần thiết lập những nguyên tắc và hành lang pháp lý chung, nhưng phải trao đủ không gian để địa phương lựa chọn những lĩnh vực có lợi thế, huy động nguồn lực và chịu trách nhiệm về hiệu quả phát triển.■

Hà Nội sẽ di dời tượng đài "Quyết tử để Tổ quốc quyết sinh" tại khuôn viên đền Bà Kiệu

UBND TP Hà Nội vừa giao đơn vị liên quan triển khai phương án di dời tượng đài "Quyết tử để Tổ quốc quyết sinh" tại khuôn viên di tích quốc gia đền Bà Kiệu về Trung đoàn 692, Sư đoàn Bộ binh 301, Bộ Tư lệnh Thủ đô.

TP Hà Nội thực hiện chủ trương này nhằm quy hoạch, chỉnh trang và phát huy giá trị không gian khu vực phía Đông hồ Hoàn Kiếm, góp phần bảo đảm sự hài hòa về cảnh quan, không gian văn hóa, lịch sử hồ Gươm. Trên cơ sở nghiên cứu, tham vấn ý kiến các cơ quan, đơn vị, chuyên gia và nhà khoa học, UBND TP Hà Nội chỉ đạo Sở VHTTDL, Bộ Tư lệnh Thủ đô, UBND phường Hoàn Kiếm phối hợp triển khai phương án di chuyển tượng đài "Quyết tử để Tổ quốc quyết sinh" tại khuôn viên di tích quốc gia đền Bà Kiệu về Trung đoàn 692, Sư đoàn Bộ binh 301, Bộ Tư lệnh Thủ đô.

"Quyết tử để Tổ quốc quyết sinh" là câu nói được trích trong thư Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi các chiến sĩ Trung đoàn Thủ đô; hình ảnh các chiến sĩ được khắc họa cùng câu nói bất hủ ấy góp phần tôn vinh tinh thần chiến đấu anh dũng, quả cảm của quân dân Hà Nội trong cuộc chiến 60 ngày đêm khói lửa, mở đầu cho cuộc Toàn quốc kháng chiến. Vị trí đặt tượng đài mới tại Trung đoàn 692, Sư đoàn Bộ Binh 301, Bộ Tư lệnh Thủ đô đảm bảo tính trang nghiêm, phù hợp với chức năng tuyên truyền, giáo dục truyền thống của lực lượng vũ trang Thủ đô, tạo điều kiện thuận lợi cho công tác quản lý, bảo quản và phát huy giá trị của công trình.

Theo kế hoạch, tượng đài sẽ được di chuyển, lắp dựng trước ngày 30.9.2026, hướng tới kỷ niệm 80 năm Ngày Toàn quốc kháng chiến (19.12.1946 - 19.12.2026). **L.SƠN**

AI làm thay đổi cách du khách chọn điểm đến

● BẢO AN

Ngày 20.8, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong chủ trì Hội nghị "Ứng dụng Trí tuệ nhân tạo và Dữ liệu lớn trong phát triển du lịch bền vững". Hội nghị do Bộ VHTTDL giao Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam và Tổng Công ty Truyền thông đa phương tiện VTC tổ chức, với sự tham dự của đại diện các cơ quan quản lý, địa phương, hiệp hội, doanh nghiệp du lịch, Google Việt Nam và cơ quan báo chí.

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong chủ trì Hội nghị Ảnh: PHẠM SỸ

Hội nghị hướng tới thống nhất nhận thức về ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) và dữ liệu lớn trong toàn bộ hệ sinh thái du lịch, từ hoạch định chính sách, quản lý nhà nước đến hoạt động sáng tạo, kinh doanh của doanh nghiệp, cộng đồng và điểm đến. Đây cũng là hướng đi phù hợp với yêu cầu đẩy nhanh chuyển đổi mô hình quản trị dựa trên dữ liệu và trí tuệ nhân tạo theo Nghị quyết 57 của Bộ Chính trị.

Công nghệ tham gia sâu vào chuỗi giá trị

Những năm gần đây, chuyển đổi số và AI đang làm thay đổi sâu sắc ngành Du lịch toàn cầu. Công nghệ tham gia ngày càng sâu vào quá trình hình thành một chuyến đi, từ tìm kiếm thông tin, lựa chọn điểm đến, đặt dịch vụ đến quảng bá và xây dựng thương hiệu.

Thứ trưởng Hồ An Phong nhận định, ứng dụng AI và dữ liệu lớn là xu hướng tất yếu, đang diễn ra với tốc độ rất nhanh trên phạm vi toàn cầu. Năm 2025, Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc đánh giá Việt Nam và Nhật Bản là hai quốc gia có tốc độ phục hồi, phát triển du lịch ấn tượng nhất thế giới (đạt trên 21%), trong khi mức tăng trưởng của du lịch thế giới dưới 5% và châu Á dưới 8%.

Năm 2026, Chính phủ đặt mục tiêu đón 25 triệu lượt khách quốc tế và 150 triệu lượt khách nội địa. "Trong tổng thể này, yếu tố khoa học công nghệ, AI và hệ thống dữ liệu không chỉ là nhân tố hỗ trợ bên ngoài, mà trở thành lực lượng sản xuất trực tiếp thúc đẩy du lịch phát triển", Thứ trưởng Hồ An Phong khẳng định.

Một thay đổi rất rõ trong hoạt động quảng bá và kinh doanh du lịch là sự chuyển dịch từ B2B, mô hình doanh nghiệp với doanh nghiệp, sang B2C, doanh nghiệp tiếp cận trực tiếp khách hàng. Theo số liệu được dẫn tại Hội nghị, hoạt động lữ hành B2B hiện chỉ còn dưới 25%, trong khi phần lớn du khách có xu hướng tự tìm kiếm và đặt dịch vụ.

Dữ liệu tìm kiếm trên các nền tảng số đang trở thành nguồn thông tin quan trọng giúp ngành Du lịch nhận diện nhu cầu thị trường. Đại diện Google Việt Nam, ông Phi Tiến Đại cho biết, số liệu về lưu lượng tìm kiếm tour du lịch trọn gói trên Google cho thấy Việt Nam đứng thứ ba toàn cầu trong nửa đầu năm 2026. Việt Nam duy trì mức tăng trưởng tìm kiếm khoảng 22% mỗi năm. Trong đó, lưu lượng tìm kiếm nội địa chiếm 91%, tăng 38% so với cùng kỳ năm 2025. Lượng tìm kiếm của du khách quốc tế dành cho Việt Nam tăng khoảng 20%.

Dữ liệu Google cũng thể hiện sự khác biệt lớn về mức chi tiêu giữa khách nội địa và khách quốc tế. Chi tiêu trung bình của một lượt khách nội địa khoảng 3,7 triệu đồng, trong khi khách quốc tế đạt khoảng 23 triệu đồng. Khoảng cách về mức chi tiêu cho thấy dư địa lớn để du lịch Việt Nam gia tăng giá trị kinh tế thông qua thu hút khách quốc tế và phát triển những sản phẩm có khả năng nâng cao mức chi tiêu. Theo đại diện Google Việt Nam, nhu cầu của khách quốc tế đối với Việt Nam đang rất lớn, trong khi nhiều cơ hội vẫn chưa được khai thác đầy đủ.

Một hướng đi được đặt ra là tập trung hơn vào phân khúc khách có giá trị cao, đặc biệt nhóm khách cao cấp, có khả năng đóng góp lớn hơn vào mức chi tiêu và giá trị kinh tế của ngành.

Lấy khách hàng làm trung tâm

Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Phạm Văn Thủy cho rằng, phương thức xúc tiến, quảng bá du lịch quốc gia cần được đổi mới mạnh mẽ trên nền tảng công nghệ và dữ liệu số. Nếu hoạt động xúc tiến trước đây chủ yếu dựa vào hội chợ, roadshow và các chương trình kết nối doanh nghiệp theo mô hình B2B, kỷ nguyên số đòi hỏi ngành Du lịch tăng cường tiếp cận trực tiếp du khách theo mô hình B2C, lấy khách hàng làm trung tâm.

Nền tảng của quá trình chuyển dịch này là năng lực dữ liệu. Dữ liệu du lịch không dừng ở số lượng khách hay thị trường nguồn, mà bao gồm thông tin tìm kiếm, hành vi trên mạng xã hội, xu hướng tiêu dùng, dữ liệu hàng không, lưu trú, điểm đến, sản phẩm, phản hồi và đánh giá của du khách.

Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam xác định dữ liệu phải trở thành tài sản của ngành, được quản trị theo nguyên tắc "đúng, đủ, sạch, sống, thống nhất, dùng chung". Tinh thần được xác định cho giai đoạn mới là: "Dữ liệu dùng chung - AI hỗ trợ - Nền tảng kết nối - Doanh nghiệp đồng hành - Du khách là trung tâm".

Khi dữ liệu của các nền tảng toàn cầu kết hợp với dữ liệu của Nhà nước, địa phương và doanh nghiệp, ngành Du lịch có thêm cơ sở để nhận diện thị trường, hiểu du khách, dự báo xu hướng và xác định đúng nhóm khách cần tiếp cận. Nếu dữ liệu tạo nền tảng, thì AI là công cụ biến dữ liệu thành giá trị. Công nghệ này có khả năng xử lý khối lượng dữ liệu lớn, phân tích hành vi, dự báo nhu cầu và cá nhân hóa nội dung quảng bá, sản phẩm, hành trình theo nhu cầu, thị hiếu của từng nhóm du khách.

Cùng với đổi mới phương thức tiếp cận khách hàng, ngành Du lịch đặt ra yêu cầu mới đối với tư duy xây dựng thương hiệu quốc gia. Trong cuộc cạnh tranh toàn cầu, nhiều điểm đến đều sở hữu cảnh quan đẹp, văn hóa đặc sắc, ẩm thực hấp dẫn và dịch vụ chất lượng. Khả năng thấu hiểu từng nhóm khách và đưa ra thông điệp phù hợp ngày càng quyết định hiệu quả xúc tiến.

Giai đoạn 2026 - 2030, ngành Du lịch tiếp tục củng cố các thị trường truyền thống và quy mô lớn như Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản, ASEAN. Đồng thời tăng cường khai thác các thị trường xa có khả năng chi tiêu cao như châu Âu, Bắc Mỹ, Australia và New Zealand, mở rộng sang những thị trường giàu tiềm năng như Ấn Độ và Trung Đông. Công tác xúc tiến sẽ tập trung tiếp cận trực tiếp khách hàng trên các nền tảng số, với thông điệp được thiết kế phù hợp từng thị trường và từng nhóm khách. ■

Tàu "Hà Nội 5 cửa ô" hút gần 100.000 lượt khách

Gần 400 chuyến tàu, gần 100.000 lượt khách sau một năm vận hành cho thấy sức hút của "The Hanoi Train - Tàu Hà Nội 5 cửa ô", sản phẩm du lịch đường sắt kết nối hai miền di sản Thăng Long và Kinh Bắc. Đáng chú ý, khách quốc tế chiếm khoảng 40%, cho thấy văn hóa bản địa đang trở thành điểm nhấn hấp dẫn trên mỗi hành trình.

Tàu "Hà Nội 5 cửa ô" được hình thành với mục tiêu biến hành trình đường sắt thành một cuộc trở về với lịch sử, văn hóa và ký ức, nơi toa tàu trở thành không gian kể chuyện, nhà ga mở ra cánh cửa di sản, kết nối Thăng Long với miền Kinh Bắc.

Ngày 19.8.2025, đoàn tàu thực hiện chuyến đầu tiên trong chương trình ra mắt, chào mừng 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2.9. Từ ngày 6.9.2025, tàu chính thức khai thác thương mại với tần suất bình quân một chuyến mỗi ngày, theo hành trình Ga Hà Nội - Ga Từ Sơn - Ga Long Biên - Ga Hà Nội. Sau một năm khai thác, đoàn tàu đã thực hiện gần 400 chuyến, phục vụ gần 100.000 lượt khách, chủ yếu đến từ Pháp, Australia, Đài Loan (Trung Quốc), Trung Quốc và Hàn Quốc, đạt công suất bình quân khoảng 80%.

Hành trình từ Hà Nội về Từ Sơn được xây dựng dựa trên mối liên hệ lịch sử giữa Thăng Long với Kinh Bắc. Tại Ga Từ Sơn, du khách tham quan đền Đô, nơi tưởng niệm tám vị vua triều Lý, qua đó cảm nhận rõ hơn mạch nguồn nối vùng đất phát tích vương triều Lý với kinh thành Thăng Long. Điểm hấp dẫn của sản phẩm nằm ở sự kết hợp giữa trải nghiệm đường sắt với văn hóa bản địa. Trên hành trình, tiếng xẩm, câu chèo cất lên giữa nhịp bánh sắt, mang đến cảm giác vừa quen vừa mới.

Dù có sức chứa 278 khách, đoàn tàu chủ động không khai thác tối đa số ghế để dành không gian cho hành khách di chuyển, thưởng thức nghệ thuật, giao lưu và chụp ảnh. Khách mua vé tại một toa vẫn có thể khám phá các không gian khác.

Trong giai đoạn tiếp theo, tàu "Hà Nội 5 cửa ô" định hướng tiếp tục nâng cao chất lượng dịch vụ, làm sâu sắc nội dung văn hóa, lịch sử; tăng cường kết nối với điểm đến, doanh nghiệp lữ hành và cộng đồng địa phương, đồng thời mở rộng thị trường khách quốc tế, khách đoàn và khách gia đình.

MINH LÝ

Đến với "Đô thị du lịch sạch ASEAN"

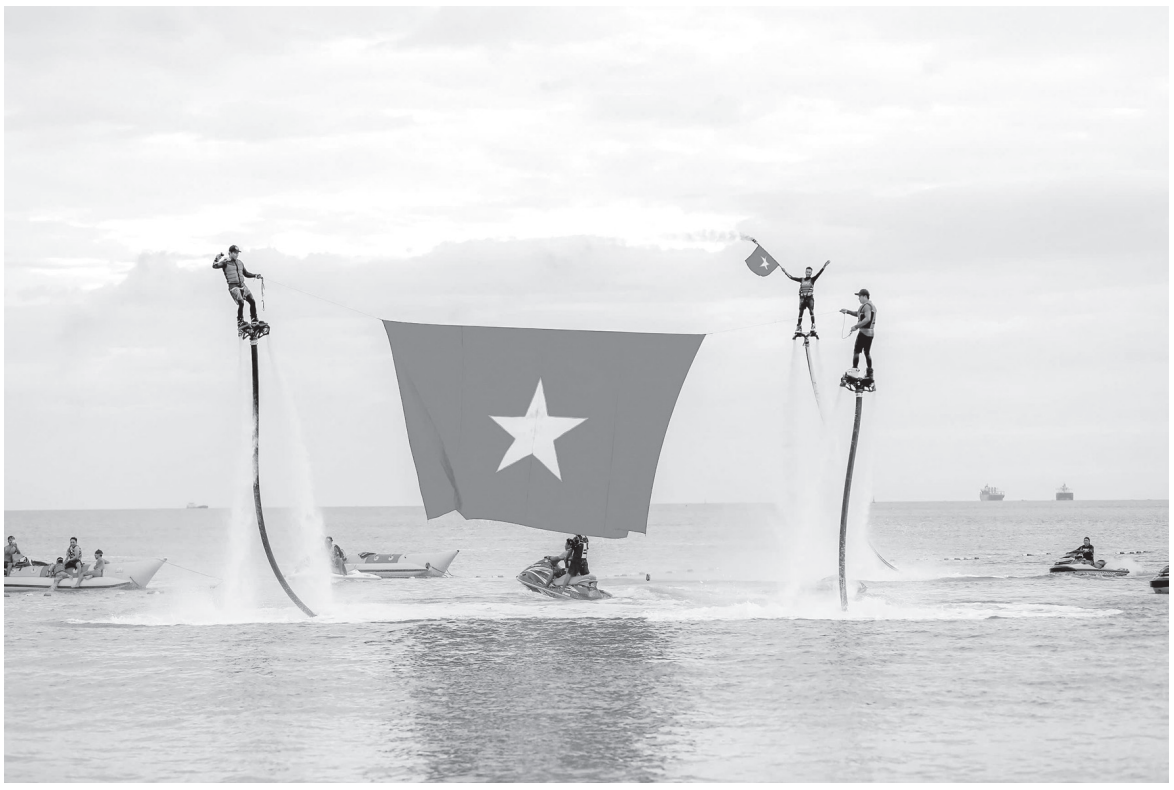
● PHAN HIẾU; ảnh: UBND phường Quy Nhơn

Không chỉ sở hữu cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, Quy Nhơn (Gia Lai) còn mang đến những trải nghiệm chân thực, giàu bản sắc cùng nhịp sống bình yên, thư thái. Đó là những giá trị đang ngày càng được du khách quốc tế ưu tiên lựa chọn trong những hành trình khám phá vùng đất mới, cũng như góp phần đưa Quy Nhơn trở thành đô thị du lịch sạch đáng sống.

Chuyên trang du lịch *Lonely Planet* mới công bố danh sách 25 điểm đến hấp dẫn nhất thế giới năm 2026 (The 25 Best Destinations in 2026). Trong danh sách này, Quy Nhơn là đại diện duy nhất của Việt Nam được vinh danh là điểm đến lý tưởng cho những hành trình khám phá du lịch biển. Theo *Lonely Planet*, điều khiến Quy Nhơn trở nên khác biệt không chỉ nằm ở cảnh sắc thiên nhiên mà còn ở bầu không khí thư thái hiếm có. Trong khi nhiều điểm đến biển nổi tiếng đang ngày càng đông đúc, Quy Nhơn vẫn giữ được nhịp sống chậm rãi và cảm giác bình yên vốn có.

Du khách có thể thong thả dạo bước trên cung đường ven biển khi hoàng hôn buông xuống, thưởng thức hải sản tươi ngon được đánh bắt trong ngày và khép lại buổi tối bằng những phút giây thư giãn bên bãi biển đầy gió, hay hòa mình trong không khí sôi động, nhộn nhịp tại các quán bar ven biển giữa tiếng sóng rì rào. Không chỉ cuốn hút bởi biển xanh và những trải nghiệm đời thường, nơi đây còn lưu giữ nhiều dấu ấn văn hóa Chăm pa cổ đại…

Ông Nguyễn Đức Toàn, Chủ tịch UBND phường Quy Nhơn chia sẻ: "Quy Nhơn là vùng đất hội tụ giữa biển xanh, cát trắng, nắng vàng, là nơi lưu giữ nhiều giá trị văn hóa đặc sắc, nơi giao thoa giữa truyền thống và hiện đại, giữa bản sắc dân tộc và tinh thần hội nhập. Không chỉ nổi tiếng với những bãi biển đẹp, những di tích lịch sử - văn hóa lâu đời, vùng đất này còn được biết đến bởi sự hiền hòa, nghĩa tình và lòng mến khách của con người Gia Lai".

Trình diễn flyboard trên biển Quy Nhơn

Tháp Đôi tại phường Quy Nhơn hút khách du lịch bởi vẻ đẹp cổ kính

Trong hành trình phát triển hôm nay, văn hóa luôn được xác định là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững. Loạt sự kiện được phường Quy Nhơn tổ chức thời gian gần đây như: Liên hoan Lân, Sư, Rồng Quốc tế; Lễ hội đường phố Quy Nhơn - Gia Lai năm 2026… không chỉ là những hoạt động văn hóa - thể thao đơn thuần mà còn là dịp để tôn vinh những giá trị truyền thống, kết nối các nền văn hóa, góp phần quảng bá hình ảnh quê hương Quy Nhơn đến với bạn bè trong nước và quốc tế.

"Đây cũng là dịp để chúng tôi gửi đến bạn bè trong nước và quốc tế thông điệp: Quy Nhơn không chỉ là điểm đến của biển xanh và thiên nhiên tươi đẹp, mà còn là điểm đến của văn hóa, của sự thân thiện, của những trải nghiệm đặc sắc và của khát vọng phát triển", ông Nguyễn Đức Toàn nhấn mạnh.

Không chỉ hút khách bởi vẻ đẹp hoang sơ, tự nhiên, Quy Nhơn còn hút khách bằng tinh thần với sự gượng dậy mạnh mẽ của chính quyền và người dân sau thiên tai. Sau trận cuồng phong của bão và lũ lụt lịch sử vào cuối năm 2025, đầu năm 2026 tỉnh Gia Lai vẫn đủ sức đảm nhận đăng cai Năm Du lịch quốc gia - Gia Lai 2026 và Quy Nhơn, chính là nơi diễn ra các hoạt động lớn của chuỗi sự kiện này.

Ông Lê Văn Trí, một người dân sống lâu nay ở TP Quy Nhơn cũ (nay phường Quy Nhơn, tỉnh Gia Lai) cho biết: "Những năm gần đây, Quy Nhơn rất đông khách du lịch, đặc biệt Năm Du lịch quốc gia đã góp phần tạo công ăn, việc làm cho người dân rất nhiều. Quán cà phê gia đình tôi cũng được lợi từ điều này. Theo tôi, để Quy Nhơn hút khách hơn nữa và trở thành nơi đáng sống thì chính quyền địa phương cần đầu tư một hệ thống nước ngầm hiện tại và có tầm nhìn dài hạn. Trước mắt, cần đặt những hệ thống nước uống tự động ở những cung đường lớn dành cho người đi bộ và cải thiện hệ thống giao thông bằng cách giảm bớt xe khách có trọng tải lớn hoạt động trong giờ cao điểm, cần ưu tiên những xe có ít khí thải như xe đạp, xe điện… Có như vậy, không khí Quy Nhơn mới trở nên trong sạch và hút khách bởi sự dịu dàng từ tự nhiên".

Những năm qua, Quy Nhơn không phát triển ồ ạt như những đô thị khác trên cả nước, bởi sự xây dựng "quá mức" và giữ được vẻ đẹp của sự hoang sơ cùng cảnh quan thiên nhiên ban tặng. Đồng thời, vinh dự ba lần đạt danh hiệu "Đô thị du lịch sạch ASEAN", cho thấy Quy Nhơn đang là điểm đến có sức hút và hấp dẫn.

Ông Phạm Anh Tuấn, Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai cho biết: "Lượng khách đến Quy Nhơn trong năm 2026 tăng mạnh, mở ra nhiều kỳ vọng tạo bước phát triển mới cho ngành Du lịch và dịch vụ của tỉnh. Để khai thác hiệu quả tiềm năng này, ngoài việc tiếp tục đầu tư hạ tầng, tỉnh rất cần sự đồng hành của người dân trong việc giữ gìn vệ sinh môi trường, bảo vệ cảnh quan, không lấn chiếm vỉa hè, lòng đường, qua đó góp phần xây dựng hình ảnh đô thị văn minh, thân thiện và an toàn đối với du khách. Nếu chính quyền và người dân cùng chung tay thực hiện, Quy Nhơn sẽ trở thành điểm đến nổi bật trên bản đồ du lịch thế giới". ■

Phát triển du lịch gắn với sản phẩm OCOP

Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam vừa tổ chức Hội thảo khoa học xây dựng Đề án "Phát triển du lịch gắn với sản xuất và tiêu dùng sản phẩm OCOP, góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa, tri thức bản địa các vùng nông thôn Việt Nam".

Phát biểu tại Hội thảo, Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Hà Văn Siêu nhấn mạnh, phát triển du lịch nông thôn gắn với khai thác sản phẩm OCOP và bảo tồn các giá trị văn hóa không chỉ là xu hướng phát triển bền vững mà còn là nhiệm vụ quan trọng nhằm cụ thể hóa chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước. Đây là hướng đi mang lại "lợi ích kép" cho khu vực nông thôn: Vừa nâng tầm giá trị sản phẩm OCOP, thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế, vừa góp phần phục hồi, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, tri thức bản địa; đồng thời đáp ứng xu hướng du lịch xanh, bền vững và mục tiêu xây dựng nông thôn mới.

Tại Hội thảo, đại diện Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đã trình bày những nội dung cơ bản của Đề án, trong đó tập trung làm rõ xu hướng phát triển, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; mối liên kết đa giá trị giữa Du lịch - OCOP - văn hóa; tổng quan 6 nhóm sản phẩm OCOP và thị hiếu của các thị trường khách trọng điểm. Đề án đồng thời đề xuất các giải pháp chuyên biệt cho từng nhóm sản phẩm OCOP và nhóm giải pháp tổng thể nhằm thúc đẩy liên kết Du lịch - OCOP - Văn hóa theo hướng bền vững, xác định các trụ cột trọng tâm, lộ trình thực hiện và phân công trách nhiệm cụ thể cho các Bộ, ngành, địa phương.

Đại diện Văn phòng Điều phối Trung ương Chương trình mục tiêu quốc gia chia sẻ tổng quan về Chương trình OCOP và vai trò của các chủ thể OCOP trong định hướng sản xuất, tiêu dùng sản phẩm gắn với phát triển du lịch. Đại diện cơ quan quản lý du lịch các địa phương cũng trao đổi về thực trạng, định hướng phát triển du lịch gắn với sản xuất và tiêu dùng sản phẩm OCOP, qua đó góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, tri thức bản địa

Các ý kiến tại Hội thảo tập trung vào những giải pháp nhằm xây dựng Đề án thiết thực, có tính khả thi và mang lại lợi ích rõ nét cho cộng đồng. Một trong những vấn đề được nhấn mạnh là sản phẩm OCOP cần có câu chuyện, tạo cảm xúc và mang đến trải nghiệm cho du khách. Địa phương và các chủ thể OCOP cần xây dựng, hệ thống hóa những câu chuyện bản địa, đồng thời tăng cường phối hợp với các nhà văn hóa để tạo ra những sản phẩm không chỉ có giá trị vật chất mà còn có khả năng kể câu chuyện về vùng đất, con người và văn hóa địa phương.

L.HƯƠNG

LÀM VIỆC VỚI BỘ VHTTDL VỀ CÔNG TÁC BẢO TỒN, BẢO TÀNG, TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Cha ông đã trao lại một kho tàng lịch sử quý giá, trách nhiệm của chúng ta phải hiểu sâu hơn, làm giàu thêm

● **Bài, ảnh: THU SÂM - XUÂN TRƯỜNG**

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh: Cha ông đã trao lại cho chúng ta một nền văn hóa đậm đà bản sắc dân tộc với một kho tàng lịch sử, ký ức vô cùng quý giá. Trách nhiệm của thế hệ chúng ta không chỉ là giữ nguyên những gì đã nhận được, mà phải hiểu sâu hơn, làm giàu thêm và trao lại cho con cháu một nền tảng tri thức, lịch sử và văn hóa đầy đủ hơn. Trách nhiệm của thế hệ hôm nay là kế thừa, phát triển, gìn giữ để cho mạch nguồn lịch sử, văn hóa và bản sắc Việt Nam được tiếp nối liên tục, không đứt đoạn qua các thế hệ.

Ngày 19.8, tại Hà Nội, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã có buổi làm việc với Bộ VHTTDL về công tác bảo tồn, bảo tàng. Tham dự buổi làm việc có Bí thư Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà; Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Hồng...

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chủ trì buổi làm việc

Bảo tồn và bảo tàng có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển lâu dài của đất nước

Sau khi lắng nghe các ý kiến, phát biểu kết luận buổi làm việc, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh, lĩnh vực bảo tồn và bảo tàng là công việc có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển lâu dài của đất nước. Bảo tồn và bảo tàng không chỉ là giữ lại những công trình, hiện vật quý hay di tích lịch sử. Sâu xa hơn, đây là công việc giữ gìn lịch sử, tích lũy tri thức, truyền lại cho các thế hệ mai sau để hiểu mình là ai, từ đâu đến, đã trải qua những gì và dựa trên những nền tảng nào để đi đến tương lai.

Trên cơ sở đó, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đề nghị trong thời gian tới cần tập trung thực hiện tốt năm nội dung trọng tâm. Thứ nhất, phải nhìn lại một cách nghiêm túc năng lực kiến tạo và cấu trúc của hệ thống bảo tồn, bảo tàng; đồng thời xử lý dứt điểm những bất cập, những dự án kéo dài và từng bước làm giàu các bộ sưu tập quốc gia. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đề nghị Bộ VHTTDL tổ chức rà soát hệ thống bảo tàng và các dự án thiết chế văn hóa lớn. Đến hết năm 2026, có báo cáo tổng thể, xác định rõ danh mục ưu tiên và phương án xử lý đối với các nhóm vấn đề theo yêu cầu đặt ra.

Cùng với việc hoàn thiện hệ thống thiết chế, phải chủ động làm giàu các bộ sưu tập quốc gia, trong đó nghiên cứu cơ chế và tổ chức các hoạt động để đưa những cổ vật, hiện vật có giá trị đặc biệt của Việt Nam đang lưu giữ ở nước ngoài trở về với đất nước. Mỗi hiện vật hồi hương không chỉ là tài sản văn hóa được đưa trở lại mà còn góp phần hoàn thiện câu chuyện lịch sử và làm giàu ký ức của quốc gia. Đề cập nội dung thứ hai, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước yêu cầu phải khắc phục những khoảng trống trong việc lưu giữ lịch sử Việt Nam từ khi đất nước giành được độc lập đến nay, nhất là lịch sử của quá trình kiến thiết, phát triển và biến đổi xã hội. Bộ VHTTDL cần phối hợp với các cơ quan, địa phương, doanh nghiệp rà soát một cách có hệ thống những khoảng trống trong các nguồn tư liệu về lịch sử Việt Nam trong thế kỷ XX và đương đại. Trong năm 2026 phải xác định được những nhóm tư liệu, hiện vật, công trình, bộ sưu tập và nguồn ký ức cần ưu tiên; tập trung vào những lĩnh vực đang biến đổi nhanh và những nguồn tư liệu có nguy cơ mất đi mà không thể phục hồi.

> *Phải chủ động làm giàu các bộ sưu tập quốc gia, trong đó nghiên cứu cơ chế và tổ chức các hoạt động để đưa những cổ vật, hiện vật có giá trị đặc biệt của Việt Nam đang lưu giữ ở nước ngoài trở về với đất nước. Mỗi hiện vật hồi hương không chỉ là tài sản văn hóa được đưa trở lại mà còn góp phần hoàn thiện câu chuyện lịch sử và làm giàu ký ức của quốc gia.*
>
> **(Tổng Bí thư, Chủ tịch nước TÔ LÂM)**

Đề cập nội dung thứ ba, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đề nghị phải hình thành năng lực nhận diện và kiến tạo di sản cho tương lai ngay từ khi các giá trị ấy bắt đầu được hình thành. Trách nhiệm của thế hệ hôm nay không chỉ là bảo vệ những gì cha ông để lại mà còn phải suy nghĩ nghiêm túc xem chúng ta sẽ để lại điều gì cho hàng trăm năm, hàng nghìn năm sau, thậm chí mãi mãi về sau. Đây chính là bước chuyển từ bảo tồn thụ động sang chủ động kiến tạo di sản cho tương lai. Trong đó, không chỉ tiếp nhận những gì quá khứ để lại mà có trách nhiệm tạo dựng và giữ gìn những giá trị có thể trở thành di sản cho đất nước hàng trăm, hàng nghìn năm sau.

Kế thừa, phát triển để cho mạch nguồn lịch sử, văn hóa được tiếp nối liên tục

Đối với nội dung thứ tư, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh phải coi dữ liệu lịch sử, văn hóa và di sản là một bộ phận cốt lõi của hạ tầng văn hóa quốc gia. Cần thiết lập kho dữ liệu văn hóa số quốc gia theo hướng thống nhất, liên thông, có thể kiểm chứng và sử dụng lâu dài; có thể chế, chính sách đặc thù, vượt trội để phát triển dữ liệu, trí tuệ nhân tạo trong bảo tồn, chuyển hóa giá trị văn hóa thành giá trị kinh tế để phát triển công nghiệp văn hóa. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cũng nhấn mạnh, trong thời đại trí tuệ nhân tạo, AI sẽ ngày càng tham gia sâu vào việc tìm kiếm, tổng hợp, diễn giải và chuyển hóa tri thức. Nếu dữ liệu lịch sử, văn hóa của Việt Nam không đầy đủ, không được tổ chức tốt và không do chính chúng ta làm chủ, thì về lâu dài, những hệ thống khác có thể trở thành nơi định hình cách thế giới, thậm chí chính người Việt Nam hiểu về lịch sử, văn hóa Việt Nam có thể dẫn đến sai lệch nếu chúng ta không làm chủ được.

Đây là câu chuyện về chủ quyền tri thức, về quyền tự mình tổ chức và kể câu chuyện của dân tộc mình, chứ không chỉ là một dự án chuyển đổi số của ngành văn hóa. Về nội dung thứ năm, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cho rằng giá trị của mọi thiết chế bảo tồn và bảo tàng phải được khẳng định ở khả năng phục vụ con người, làm giàu cho đời sống xã hội và trao truyền các giá trị văn hóa cho các thế hệ mai sau. Thực tiễn cho thấy những bảo tàng có nội dung tốt, cách kể chuyện tốt, không gian tốt, trải nghiệm tốt vẫn có thể thu hút hàng triệu lượt người mỗi năm. Điều đó chứng minh công chúng không xa rời bảo tàng; vấn đề là bảo tàng có thực sự tạo ra giá trị để công chúng tìm đến hay không. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đề nghị Bộ VHTTDL phải đổi mới cách đánh giá hiệu quả hoạt động của bảo tàng; phải đo được có bao nhiêu người đến, ai đến, người trẻ có đến không, có quay trở lại không, hoạt động giáo dục tạo ra tác động gì, nghiên cứu đóng góp được gì, dữ liệu được khai thác thế nào và xã hội nhận lại được gì từ nguồn lực Nhà nước đã đầu tư. Bộ GD&ĐT phải phối hợp để đưa bảo tàng trở thành một không gian học tập thường xuyên, bởi lịch sử và văn hóa nếu chỉ được truyền đạt qua sách vở thì khó tạo ra sự gắn bó sâu sắc bằng việc được nhìn thấy hiện vật thật, không gian thật và những câu chuyện thật.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đề nghị ngay sau cuộc họp, Văn phòng Trung ương Đảng có thông báo kết luận để Chính phủ, Bộ VHTTDL và các Bộ, ngành, địa phương cụ thể hóa những nhiệm vụ nêu trên thành một kế hoạch hành động thống nhất. Trong đó phân việc rõ cho cơ quan chủ trì, cơ quan phối hợp, sản phẩm đầu ra, nguồn lực và thời gian hoàn thành. "Đây là trách nhiệm của chúng ta với lịch sử, với các thế hệ mai sau. 100 năm, 500 năm, thậm chí là 1 000 năm và mãi mãi về sau, con cháu chúng ta sẽ nhìn lại thời đại chúng ta hôm nay, như chúng ta đang nhìn lại các thế hệ đi trước. Khi đó con cháu chúng ta hiểu được gì về đất nước, về con người

100 năm, 500 năm, thậm chí là 1.000 năm và mãi mãi về sau, con cháu chúng ta sẽ nhìn lại thời đại chúng ta hôm nay, như chúng ta đang nhìn lại các thế hệ đi trước. Khi đó con cháu chúng ta hiểu được gì về đất nước, về con người Việt Nam của thời đại mà chúng ta đang sống sẽ phụ thuộc rất nhiều vào những gì chúng ta lựa chọn, gìn giữ, tổ chức, kiến tạo, bảo quản và truyền lại cho các thế hệ mai sau ngay từ bây giờ.

(Tổng Bí thư, Chủ tịch nước TÔ LÂM)

Di sản văn hóa đóng góp vào xây dựng con người, củng cố khối đại đoàn kết

Báo cáo tại buổi làm việc, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh cho biết, hiện cả nước có hơn 40.000 di tích và gần 70.000 di sản văn hóa phi vật thể được kiểm kê; có 37 di sản được UNESCO ghi danh, 149 di tích quốc gia đặc biệt, 3.688 di tích quốc gia, 735 di sản văn hóa phi vật thể trong Danh mục quốc gia và 357 hiện vật, nhóm hiện vật được công nhận là Bảo vật quốc gia.

Cả nước có 20.060 di vật, cổ vật được đăng ký và 177 bảo tàng, lưu giữ, trưng bày trên bốn triệu tài liệu, hiện vật. Qua ba đợt xét phong tặng danh hiệu nghệ nhân, đã có 1.881 cá nhân được phong tặng, trong đó có 131 NNND và 1.507 NNƯT. Công tác bảo tồn, bảo tàng và phát huy giá trị di sản văn hóa nhận được sự quan tâm rất lớn của Đảng, Nhà nước; hệ thống pháp luật cơ bản hoàn thiện; nhận thức xã hội và sự tham gia của cộng đồng ngày càng được nâng lên; phân cấp, phân quyền được đẩy mạnh, tạo sự chủ động cho địa phương.

Công tác kiểm kê, xếp hạng, ghi danh di sản và tôn vinh nghệ nhân đạt nhiều kết quả; vai trò của cộng đồng chủ thể ngày càng được khẳng định. Di sản văn hóa đóng góp vào xây dựng con người, củng cố khối đại đoàn kết, tạo sinh kế, phát triển kinh tế - xã hội, du lịch và công nghiệp văn hóa. Hệ thống bảo tàng tiếp tục được củng cố; vị thế của Việt Nam tại UNESCO và hợp tác quốc tế về bảo tồn, phát huy giá trị di sản ngày càng được nâng cao. Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đạt được, công tác bảo tồn, bảo tàng còn một số hạn chế, vướng mắc.

Việt Nam của thời đại mà chúng ta đang sống sẽ phụ thuộc rất nhiều vào những gì chúng ta lựa chọn, gìn giữ, tổ chức, kiến tạo, bảo quản và truyền lại cho các thế hệ mai sau ngay từ bây giờ", Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nêu rõ. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh, cha ông đã trao lại cho chúng ta một nền văn hóa đậm đà bản sắc dân tộc với một kho tàng lịch sử, ký ức vô cùng quý giá. Trách nhiệm của thế hệ chúng ta không chỉ là giữ nguyên những gì đã nhận được, mà phải hiểu sâu hơn, làm giàu thêm và trao lại cho con cháu một nền tảng trí thức, lịch sử và văn hóa đầy đủ hơn. Trách nhiệm của thế hệ hôm nay là kế thừa, phát triển, gìn giữ để cho mạch nguồn lịch sử, văn hóa và bản sắc Việt Nam được tiếp nối liên tục, không đứt đoạn qua các thế hệ.

Phát biểu tiếp thu ý kiến chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh khẳng định, Bộ VHTTDL sẽ nghiêm túc tiếp thu đầy đủ các nội dung của cuộc làm việc, đặc biệt là những ý kiến chỉ đạo sâu sắc, toàn diện, tâm huyết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại cuộc họp, cũng như tại cuộc làm việc với Ban Chỉ đạo Trung ương về phát triển văn hóa vừa qua. Bộ VHTTDL sẽ chủ động, nỗ lực hơn nữa, nghiên cứu cụ thể hóa và phối hợp tổ chức thực hiện tốt các nhiệm vụ được giao, góp phần tạo chuyển biến thực sự trên thực tế đối với công tác bảo tồn, bảo tàng. ■

Tưởng niệm 162 năm Ngày Anh hùng dân tộc Trương Định tuẫn tiết

Sáng 20.8, tại đền thờ Anh hùng dân tộc Trương Định (xã Tịnh Khê, Quảng Ngãi), Sở VHTTDL tỉnh này tổ chức Lễ dâng hương tưởng niệm 162 năm Ngày Anh hùng dân tộc Trương Định tuẫn tiết (20.8.1864 - 20.8.2026).

Trong không khí trang nghiêm, các đại biểu thành kính dâng hương, dâng hoa, tưởng nhớ và bày tỏ lòng tri ân sâu sắc đối với Anh hùng dân tộc Trương Định, vị thủ lĩnh nghĩa quân nổi tiếng trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, người đã lựa chọn đứng về phía nhân dân, kiên quyết chống giặc ngoại xâm. Tại buổi lễ, đại diện lãnh đạo Sở VHTTDL đọc diễn văn tưởng nhớ, ôn lại cuộc đời, sự nghiệp và những đóng góp của Trương Định đối với lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc.

Anh hùng dân tộc Trương Định sinh ra và lớn lên tại làng Tư Cung, nay thuộc xã Tịnh Khê (Quảng Ngãi). Năm 1844, khi 24 tuổi, ông theo cha vào Nam, đến Gò Công, tỉnh Tiền Giang, nay thuộc tỉnh Đồng Tháp lập nghiệp. Năm 1854, hưởng ứng chính sách khẩn hoang của triều đình, ông đem tài sản chiêu mộ dân nghèo Quảng Nam, Quảng Ngãi vào khai hoang, lập điền ở Gia Thuận và xây dựng lực lượng lính đồn điền, sẵn sàng chiến đấu khi đất nước có chiến tranh. Năm 1859, khi thực dân Pháp tấn công thành Gia Định, Trương Định đem quân phối hợp với quân triều đình chống giặc, lập nhiều chiến công và được phong chức Phó Lãnh binh Gia Định.

Năm 1862, trước việc triều đình Huế ký hòa ước nhượng ba tỉnh miền Đông Nam Kỳ cho Pháp và ra lệnh cho ông bãi binh, Trương Định đã khước từ lệnh triều đình, ở lại cùng nghĩa quân và nhân dân tiếp tục chống Pháp. Với uy tín của mình, ông được các thủ lĩnh nghĩa quân suy tôn làm "Bình Tây Đại nguyên soái". Sau nhiều năm lãnh đạo nghĩa quân chống thực dân Pháp, Trương Định bị thương nặng trong trận đánh tại vùng Gò Công. Ngày 20.8.1864, ông tuẫn tiết để bảo toàn khí tiết, khi mới 44 tuổi.

Đã 162 năm trôi qua kể từ ngày Anh hùng dân tộc Trương Định tuẫn tiết, nhưng khí phách, lòng yêu nước và tinh thần kiên quyết chống ngoại xâm của ông vẫn được các thế hệ người Việt Nam trân trọng, ghi nhớ. Cuộc khởi nghĩa do Trương Định lãnh đạo trở thành một dấu son trong lịch sử đấu tranh chống thực dân Pháp của dân tộc, góp phần bồi đắp truyền thống yêu nước và ý chí bất khuất của nhân dân Việt Nam. Lễ tưởng niệm là dịp tri ân người con của quê hương Quảng Ngãi - Anh hùng dân tộc Trương Định, qua đó giáo dục truyền thống yêu nước, khơi dậy niềm tự hào và trách nhiệm gìn giữ, phát huy giá trị lịch sử, văn hóa của quê hương.

NHƯ ĐỒNG

Miễn phí tham quan 5 ngày trong dịp Lễ hội điện Huệ Nam

Từ ngày 20 - 22.8, Sở VHTT TP Huế và Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế phối hợp với Chi hội Di sản văn hóa tín ngưỡng thờ Thánh Mẫu tại Huế tổ chức Lễ hội điện Huệ Nam với nhiều nghi lễ truyền thống gắn với tín ngưỡng thờ Mẫu. Không gian của lễ hội được tổ chức tại Thánh đường Thiên Tiên Thánh giáo (số 352 Chi Lăng, phường Phú Xuân); đình làng Hải Cát và di tích điện Huệ Nam (hay còn gọi là điện Hòn Chén, phường Kim Long). Điểm nhấn của lễ hội là nghi lễ rước cung nghinh Thánh Mẫu theo đường thủy trên sông Hương, tạo nên không gian văn hóa đặc trưng của vùng đất Cố đô.

Cùng với đó là các nghi lễ như lễ khai hội và cáo yết, lễ chánh tế, cầu nguyện quốc thái dân an tại điện Huệ Nam và đình làng Hải Cát, các hoạt động hành hương và sinh hoạt hội, lễ hoàn tạ, hồi loan trở về Thánh đường 352 Chi Lăng… Lễ hội dự kiến thu hút khoảng 20.000 - 30.000 người tham gia, Ban tổ chức đã rà soát, hoàn thiện các điều kiện về tổ chức, an ninh trật tự, an toàn giao thông, vệ sinh môi trường và các hoạt động phục vụ trong suốt thời gian diễn ra lễ hội. Dịp này, Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế miễn phí vé tham quan điện Huệ Nam trong 5 ngày, từ ngày 18 - 22.8 nhằm tạo điều kiện để người dân và du khách tham dự, trải nghiệm không gian văn hóa, tín ngưỡng đặc sắc.

Lễ hội điện Huệ Nam có quá trình hình thành và phát triển lâu dài, ban đầu diễn ra trong phạm vi điện, sau đó có sự tham gia của cộng đồng dân làng Hải Cát và dần trở thành hoạt động văn hóa tín ngưỡng được đông đảo người dân tham gia. Lễ hội được tổ chức hằng năm vào tháng 3 và tháng 7 âm lịch, gắn với tín ngưỡng thờ Mẫu của người Việt, di sản văn hóa phi vật thể được UNESCO ghi danh. Các nghi lễ được thực hành trong lễ hội thể hiện nhu cầu văn hóa, tâm linh của cộng đồng, đồng thời bày tỏ lòng ngưỡng vọng, tri ân đối với các vị thần linh được tôn thờ.

Điện Huệ Nam nguyên là nơi thờ nữ thần Po Nagar, nữ thần Mẹ xứ sở của người Chăm. Qua quá trình giao lưu, tiếp biến văn hóa, tín ngưỡng thờ nữ thần này được Việt hóa thành Thiên Y A Na và hòa nhập với đời sống văn hóa bản địa tại Huế. Tại làng Hải Cát, Thánh mẫu Thiên Y A Na được người dân tôn vinh là Mẹ đỡ đầu, vị Thành hoàng của làng. Vì vậy, điện Huệ Nam và đình làng Hải Cát trở thành những không gian quan trọng trong thực hành tín ngưỡng thờ Mẫu tại Huế. Lễ hội điện Huệ Nam đã được Bộ VHTTDL đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia từ cuối năm 2024. Không chỉ là hoạt động tín ngưỡng, Lễ hội điện Huệ Nam còn là không gian thể hiện quá trình giao lưu, tiếp biến văn hóa giữa các cộng đồng cư dân trên vùng đất miền Trung, góp phần bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống trong đời sống đương đại.

S.THÙY

Lần đầu có "Chợ phim" tại HANIFF

Sáng 20.8 tại Hà Nội, Cục Điện ảnh (Bộ VHTTDL) và Công ty Cổ phần Triển lãm và Hội nghị Toàn cầu (GLOEX) ký Biên bản ghi nhớ phối hợp tổ chức Thị trường phim và nội dung số Việt Nam (VFM) gắn với LHP quốc tế Hà Nội (HANIFF). Đây là bước đi mới nhằm đưa hoạt động thị trường trở thành một cấu phần của HANIFF, mở thêm cơ hội giao thương, đầu tư và hợp tác quốc tế cho điện ảnh Việt Nam.

Theo Biên bản ghi nhớ, hai bên sẽ phối hợp xây dựng VFM theo hướng một thị trường phim chuyên nghiệp, kết nối nhà sản xuất, nhà phân phối, nhà đầu tư, doanh nghiệp nội dung và đối tác trong nước, quốc tế. Hoạt động trọng tâm gồm mua bán bản quyền, phân phối, đồng sản xuất, đầu tư và quảng bá sản phẩm điện ảnh, truyền hình, nội dung số.

VFM sẽ bổ sung cho HANIFF một không gian giao thương bên cạnh hoạt động trình chiếu, tôn vinh tác phẩm và giao lưu nghệ thuật, góp phần từng bước hình thành hệ sinh thái điện ảnh chuyên nghiệp, phù hợp thông lệ quốc tế. Dự kiến ở lần tổ chức đầu tiên, VFM có khoảng 200 gian hàng, với hơn 100 công ty và thương hiệu đến từ hơn 15 quốc gia và vùng lãnh thổ.

Phát biểu tại lễ ký kết, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông cho rằng, việc gắn HANIFF với hoạt động thị trường mở ra hướng phát triển mới cho Liên hoan phim, nhất là trong bối cảnh nội dung số ngày càng giữ vai trò quan trọng trong công nghiệp sáng tạo. Theo Thứ trưởng, VFM không nên dừng ở một cuộc triển lãm đơn thuần mà cần trở thành một thị trường thực sự, với các cuộc gặp gỡ giữa đối tác trong nước và quốc tế, hội thảo, tọa đàm, trao đổi chuyên môn và kết nối trực tiếp.

Cục Điện ảnh và GLOEX ký Biên bản ghi nhớ

Việc lần đầu đưa một thị trường phim chuyên nghiệp vào khuôn khổ HANIFF được kỳ vọng mở thêm "cánh cửa" để điện ảnh Việt Nam tiếp cận nguồn vốn, đối tác đồng sản xuất, hệ thống phát hành và thị trường quốc tế. Qua đó, giá trị nghệ thuật của tác phẩm có thêm cơ hội chuyển hóa thành giá trị thị trường, góp phần thúc đẩy công nghiệp điện ảnh phát triển bền vững và nâng cao năng lực hội nhập. **THẢO NGUYÊN**

Phim Việt tăng tốc mùa Quốc khánh

● **HÀ AN**

Kỳ nghỉ Quốc khánh năm nay kéo dài 5 ngày, từ thứ Bảy 29.8 đến hết thứ Tư 2.9, tạo điều kiện để các hoạt động vui chơi, giải trí, trong đó có điện ảnh, bước vào cao điểm. Đáng chú ý, đường đua phim Việt dịp này đang có sự chuyển động rõ nét: Bên cạnh những tác phẩm hài, gia đình vốn quen thuộc, các yếu tố lịch sử, huyền sử và ký ức chiến tranh xuất hiện ngày càng nhiều, mở rộng lựa chọn cho khán giả trong một kỳ nghỉ mang ý nghĩa đặc biệt.

Đây cũng là phép thử với các nhà sản xuất về thời điểm phát hành, chiến lược quảng bá, định vị khán giả và sức hấp dẫn của những đề tài mang màu sắc Việt Nam.

Phim Việt tìm lại lợi thế

Sau nhiều tuần phòng vé chịu sức ép từ các bom tấn Hollywood, sự xuất hiện của *Nghỉ hè sợ nghỉ hưu* trong các suất chiếu sớm đã tạo tín hiệu đáng chú ý. Bộ phim của đạo diễn Huỳnh Lập bất ngờ vươn lên dẫn đầu bảng xếp hạng theo ngày, vượt qua những thương hiệu điện ảnh quốc tế được quan tâm.

Dự kiến ra rạp từ ngày 21.8, song *Nghỉ hè sợ nghỉ hưu* đã có các suất chiếu sớm từ 14-16.8. Những phản hồi ban đầu cho thấy phim Việt, nếu có câu chuyện phù hợp và cách kể gần gũi, hoàn toàn có thể cạnh tranh với tác phẩm ngoại nhập ngay trên sân nhà. Phim kết hợp yếu tố gia đình, hài và linh dị, xoay quanh mối quan hệ giữa Trí Bình và ông Thời - một cựu chiến binh. Qua câu chuyện của hai thế hệ, chiến tranh và ký ức lịch sử được nhìn từ góc độ của người trẻ trong thời bình. Cách kể này cũng đang được khán giả trẻ quan tâm: Lịch sử không chỉ hiện lên trong những câu chuyện mang tính sử thi, mà còn đi vào đời sống qua ký ức gia đình và những mối quan hệ gần gũi.

Đưa *Nghỉ hè sợ nghỉ hưu* ra rạp trước kỳ nghỉ Quốc khánh hai tuần, đồng thời tổ chức các suất chiếu sớm, có thể xem là phép thử về chiến lược phát hành. Đạo diễn Huỳnh Lập đặt mục tiêu doanh thu trên 200 tỉ đồng, cho thấy kỳ vọng lớn của ê kíp trước một mùa phim được dự báo cạnh tranh quyết liệt.

Phim "Nghỉ hè sợ nghỉ hưu" ra rạp sớm được xem là phép thử về chiến lược phát hành

Tín hiệu tích cực ban đầu của bộ phim xuất hiện trong bối cảnh các bom tấn Hollywood vẫn duy trì sức hút. *Spider-Man: Brand New Day*, sau thời gian dài chiếm lĩnh vị trí dẫn đầu, bắt đầu hạ nhiệt nhưng vẫn giữ lượng khán giả ổn định nhờ cộng đồng người hâm mộ và độ phủ rộng tại các rạp. Trong khi đó, *The Odyssey* của đạo diễn Christopher Nolan tiếp tục hút khách, đặc biệt ở các định dạng cao cấp như IMAX.

Việc tác phẩm tạm thời vượt lên các đối thủ ngoại cho thấy sức cạnh tranh của điện ảnh nội địa vẫn còn dư địa đáng kể. Khán giả sẵn sàng ra rạp khi bộ phim tạo được sức hút đủ mạnh và chạm đúng nhu cầu thưởng thức.

Hộ linh tráng sĩ: Bí ẩn mộ vua Đinh của đạo diễn Nguyễn Phan Quang Bình dự kiến ra mắt ngày 28.8, đúng dịp nghỉ Quốc khánh. Đây là một trong những dự án đáng chú ý của điện ảnh Việt, với sự đầu tư lớn về bối cảnh, hình ảnh, hành động và nhiều định dạng trình chiếu, trong đó có IMAX. Cách làm này cho thấy tham vọng tạo nên một tác phẩm có quy mô, đủ sức hấp dẫn khán giả ngoài rạp.

Bộ phim cũng góp thêm một gam màu mới cho thị trường dịp lễ. Nếu trước đây phim hài, tình cảm hoặc gia đình thường chiếm ưu thế nhờ dễ tiếp cận và phù hợp nhu cầu giải trí, thì những năm gần đây, các tác phẩm khai thác lịch sử, cách mạng và huyền sử đã hiện diện rõ hơn, từng bước mở rộng biên độ đề tài của điện ảnh Việt.

Sau thành công của các bộ phim khai thác đề tài lịch sử, chiến tranh và tinh thần yêu nước, trong đó có *Mưa đỏ* (năm 2025), kỳ vọng dành cho *Hộ linh tráng sĩ: Bí ẩn mộ vua Đinh* không nhỏ. Tuy nhiên, thành công của phim lịch sử không thể chỉ dựa vào ý nghĩa đề tài. Khán giả hôm nay, đặc biệt là người trẻ, đòi hỏi câu chuyện hấp dẫn, hình ảnh thuyết phục và nhịp kể phù hợp thị hiếu đương đại. Vì vậy, mùa phim Quốc khánh sẽ là dịp kiểm chứng liệu dòng phim lịch sử, huyền sử có thể tạo sức hút ổn định tại phòng vé hay chỉ gây hiệu ứng trong những thời điểm đặc biệt.

Quý tử vượt giàu của đạo diễn Nguyễn Quang Dũng lại chọn một hướng đi khác với thể loại hài, gia đình. Từng dự kiến ra rạp ngày 11.9, phim được đẩy lên 28.8 để nhập cuộc sớm trong mùa Quốc khánh. Quyết định này giúp ê kíp tận dụng sức nóng của kỳ nghỉ dài, nhưng cũng đồng nghĩa với việc phải đối đầu trực tiếp với nhiều đối thủ mạnh.

Một mùa phim để kiểm chứng sức bật

Phía sau cuộc đua phòng vé, điều đáng chú ý hơn là những thay đổi trong lựa chọn đề tài và cách các nhà sản xuất đưa tác phẩm đến với khán giả. Khi chiến tranh, quá khứ dân tộc và những câu chuyện về đất nước không còn bó hẹp trong các bộ phim phục vụ nhiệm vụ chính trị mà được khai thác cho công chúng rộng rãi, điện ảnh cũng có thêm nhiều cách kể. Những chất liệu ấy có thể hiện diện qua câu chuyện gia đình, hành động, võ thuật, huyền sử hay ký ức được nhìn từ thế hệ trẻ.

Kỳ nghỉ 5 ngày tạo điều kiện để khán giả dành nhiều thời gian hơn cho các hoạt động giải trí. Với nhà sản xuất, đây là dịp kiểm chứng hiệu quả của lịch chiếu, truyền thông, bán vé sớm và khả năng tạo hiệu ứng cộng đồng. Việc một số phim chủ động phát hành sớm cũng cho thấy cuộc cạnh tranh phòng vé ngày càng được tính toán kỹ, thay vì chỉ phụ thuộc vào ngày khởi chiếu.

Ở một khía cạnh khác, sự đa dạng của phim Việt còn góp phần giảm sự phụ thuộc của thị trường vào một vài bom tấn quốc tế. Những bộ phim Hollywood như *Spider-Man: Brand New Day* hay *The Odyssey* vẫn có sức hút mạnh, song sự xuất hiện của các tác phẩm Việt đủ khả năng cạnh tranh cho thấy thị trường đang từng bước hình thành thế cân bằng hơn.

Từ những tín hiệu ban đầu, mùa phim Quốc khánh 2.9 năm nay có cơ sở để kỳ vọng vào một cuộc đua sôi động. Quan trọng hơn, sự trở lại của phim Việt với những đề tài ngày càng phong phú đang mở thêm lựa chọn cho khán giả trong kỳ nghỉ mang đậm dấu ấn lịch sử của dân tộc. Nếu hiệu ứng tích cực từ các suất chiếu sớm tiếp tục được duy trì, mùa phim Quốc khánh sẽ không dừng ở cuộc cạnh tranh doanh thu, mà còn có thể cho thấy điện ảnh Việt đang tìm được những cách mới để đưa câu chuyện Việt Nam đến gần hơn với công chúng đương đại. ■

"Bắt đúng tần số" để lan tỏa tình yêu văn hóa đọc đến trẻ

● **ĐÌNH TOÁN (thực hiện)**

Giữa nhiều lựa chọn giải trí hấp dẫn trẻ em hôm nay, để một cuốn sách thực sự giữ chân các em không thể chỉ trông vào nội dung hay. Từ câu chuyện của dự án *Sách nhà mình* cho thấy, muốn khơi dậy hứng thú và hình thành thói quen đọc, người lớn cần biết cách "bắt đúng tần số" của trẻ, đồng thời kiên trì đồng hành từ gia đình đến nhà trường.

Dự án "Sách nhà mình" phối hợp tổ chức hoạt động khuyến đọc theo sự kiện, chủ điểm cho các em thiếu nhi
Ảnh: NVCC

Phóng viên *Văn Hóa* đã có cuộc trò chuyện với chị Lê Thùy Dương, Chủ nhiệm dự án *Sách nhà mình,* về hành trình gieo mầm văn hóa đọc và những cách làm gần gũi để đưa sách từng bước đến gần hơn với trẻ trong gia đình, nhà trường và cộng đồng.

Chủ nhiệm dự án "Sách nhà mình" Lê Thùy Dương
Ảnh: NVCC

● **P.V**: *Điều gì đã thôi thúc chị bắt đầu và theo đuổi dự án "Sách nhà mình"?*

- **Chị Lê Thùy Dương**: Tôi bắt đầu dự án từ mong muốn tìm một phương pháp phù hợp để trẻ đến với sách một cách tự nhiên. Khoảng 7 năm trước, khi trò chuyện với những người bạn có con cùng độ tuổi, tôi nhận thấy nhiều phụ huynh khá lúng túng trong việc đưa những cuốn sách hay đến với con.

Với trẻ mầm non hoặc lớp 1, đọc một cuốn sách dài là điều rất khó, thậm chí chưa thể thực hiện được. Khi ấy, tôi chọn cách kể chuyện. Mỗi tối trước khi đi ngủ, tôi kể cho con nghe một đoạn. Nhưng muốn kể hấp dẫn, chính người lớn cũng phải đọc, hiểu và yêu tác phẩm. Chỉ khi thực sự hiểu câu chuyện, mình mới có thể kể cuốn hút, khiến trẻ tò mò và háo hức chờ phần tiếp theo.

Khi thường xuyên được nghe kể, kết hợp với những hình thức thể hiện sáng tạo, trẻ sẽ dần yêu thích các câu chuyện. Đến lúc đã đọc thành thạo, ngoài truyện tranh, các em có thể tự tìm lại những cuốn sách từng được nghe kể, rồi từng bước tiếp cận truyện dài, tiểu thuyết hay những tác phẩm có dung lượng lớn hơn. Điều quan trọng là người lớn phải kiên trì đồng hành để thói quen đọc được hình thành một cách tự nhiên.

● *Được biết ban đầu, dự án được triển khai với trọng tâm xây dựng thói quen đọc sách trong gia đình. Điều gì khiến chị nhận ra dự án cần mở rộng phạm vi hoạt động?*

- Khi *Sách nhà mình* mới ra đời, dự án chỉ hướng tới các gia đình, tập trung vào việc bố mẹ đọc sách cùng con và duy trì thói quen đọc trong nhà. Nhưng sau khoảng một năm, chúng tôi nhận ra nếu chỉ dừng ở phạm vi gia đình thì sức lan tỏa vẫn còn hạn chế. Vì vậy, dự án được mở rộng tới trường học, hướng tới sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình, các tổ chức xã hội, câu lạc bộ đọc sách và nhà xuất bản. Khi đi vào trường học, hoạt động khuyến đọc có điều kiện được duy trì ổn định và tiếp cận đông học sinh hơn.

Chúng tôi cũng xác định phải bắt đầu từ tâm lý của các em. Học sinh thích chơi, giao lưu và tương tác; điều này đúng với nhiều lứa tuổi, từ tiểu học đến đại học. Vì thế, mỗi sự kiện đều được thiết kế theo hướng tăng tương tác giữa người dẫn chương trình, khách mời và người tham dự. Nội dung sách được chuyển hóa thành các trò chơi như giải mã bí mật, đuổi hình bắt chữ, trả lời câu hỏi... Xen kẽ là những cuộc gặp gỡ với tác giả, diễn giả để các em được trao đổi sâu hơn về tác phẩm.

Khi bị cuốn hút bởi trò chơi, hoạt động trải nghiệm và những cuộc giao lưu có ý nghĩa, các em sẽ dễ tìm đến cuốn sách được giới thiệu, rồi từ đó mở rộng sang những cuốn khác. Đó cũng là cách chúng tôi lan tỏa văn hóa đọc: tạo hứng thú trước, rồi khuyến khích trẻ chủ động đến với sách.

● *Từ thực tiễn triển khai dự án, theo chị, đâu là khó khăn trong phát triển văn hóa đọc hiện nay?*

- Khó khăn lớn nhất vẫn là nhận thức. Trong nhà trường, từ Ban Giám hiệu, giáo viên đến học sinh đều cần hiểu rõ ý nghĩa của hoạt động khuyến đọc thì mới có thể chủ động đón nhận và triển khai. Phụ huynh cũng cần đồng hành, hiểu rằng đây là những chương trình góp phần hỗ trợ việc học tập và phát triển của con em, chứ không phải hoạt động mang tính bắt buộc hay nhằm trực tiếp cải thiện điểm số.

Phát triển văn hóa đọc là một quá trình dài hơi, vì vậy rất cần sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường và gia đình. Bên cạnh đó, sự đồng hành của các nhà xuất bản cũng hết sức quan trọng. Chỉ khi các bên cùng chung tay, hoạt động khuyến đọc mới có thể được duy trì ổn định và tạo hiệu quả lâu dài.

● *Chị có thể chia sẻ những kinh nghiệm để khơi dậy sự chủ động và niềm yêu thích đọc sách trong gia đình, nhà trường và cộng đồng?*

- Hiện nay, các nhà xuất bản và những dự án như *Sách nhà mình* khá cởi mở, đồng thời chú trọng hơn tới truyền thông. Nhiều chương trình lan tỏa văn hóa đọc được tổ chức thường xuyên và hoàn toàn miễn phí. Chỉ cần chủ động theo dõi, cập nhật thông tin, phụ huynh và các em đều có thể tiếp cận những hoạt động chất lượng.

Khi bố mẹ cùng con tham gia, gia đình không chỉ có thêm cơ hội tiếp xúc với sách mà còn được gặp gỡ, quan sát cách các chuyên gia, khách mời tổ chức hoạt động tương tác xoay quanh sách. Từ đó, các thành viên có thể học hỏi, giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm và duy trì cảm hứng đọc. Một cộng đồng cùng chung mối quan tâm chính là "ngọn lửa" giúp thói quen đọc được nuôi dưỡng lâu dài.

Văn hóa đọc cũng không nên chỉ được hiểu đơn giản là đọc một cuốn sách. Việc đọc cần được đặt trong một môi trường rộng hơn, có sự kết nối với các hoạt động văn hóa - nghệ thuật. Chính những trải nghiệm ấy có thể khơi gợi cảm hứng tìm đến sách; ngược lại, sách lại đem đến nền tảng để mỗi người hiểu và cảm nhận sâu hơn những giá trị văn hóa - nghệ thuật.

Điều quan trọng là mỗi người cần chủ động tìm hiểu, lựa chọn những kênh thông tin uy tín để tiếp cận các hoạt động, chương trình phù hợp và có chất lượng.

● *Xin cảm ơn chị!*

Cuộc thi video ngắn *Văn hóa đọc trong kỷ nguyên số*

Sở VHTTDL phối hợp Thành đoàn Cần Thơ tổ chức Cuộc thi video ngắn tuyên truyền, giới thiệu sách và di sản văn hóa gắn với du lịch năm 2026, chủ đề *Văn hóa đọc trong kỷ nguyên số*.

Cuộc thi tạo sân chơi bổ ích cho đoàn viên, thanh niên, đồng thời khuyến khích người trẻ tiếp cận sách, chia sẻ nội dung tích cực và lan tỏa thói quen đọc trên môi trường số. Qua các video ngắn, người dự thi có dịp giới thiệu những cuốn sách về truyền thống lịch sử, văn hóa và thành tựu nổi bật của TP Cần Thơ. Việc kết hợp sách với di sản văn hóa và du lịch giúp đưa những giá trị địa phương đến gần hơn với công chúng, nhất là giới trẻ.

Theo kế hoạch, BTC sẽ đăng tải các tác phẩm dự thi và tổ chức bình chọn trên các nền tảng số từ 7h ngày 31.8 đến 17h ngày 9.9.2026. Sau thời gian bình chọn, BTC tiến hành tổng kết, trao giải cho các tác phẩm xuất sắc.

VĂN ĐẠO

AN GIANG: Ra mắt Thư viện xã Mỹ Hòa Hưng

Thư viện xã Mỹ Hòa Hưng vừa ra mắt tại phòng chức năng của Trung tâm Dịch vụ tổng hợp xã, diện tích gần 200m². Sau sửa chữa, nâng cấp, thư viện được trang bị thiết bị cần thiết phục vụ bạn đọc địa phương. Trung tâm Dịch vụ tổng hợp xã đã mua mới 120 đầu sách; 750 đầu sách được bổ sung từ nguồn vận động xã hội hóa; 1.600 đầu sách khác do các đơn vị bạn hỗ trợ, cho mượn. Nguồn sách này góp phần đáp ứng nhu cầu của học sinh và người dân trên địa bàn.

Dịp này, Thư viện tỉnh An Giang tổ chức chuyến xe ô tô thư viện lưu động phục vụ nhân dân và học sinh trong xã. Người tham gia được trải nghiệm đọc sách, thảo luận nhóm, trả lời câu hỏi về lịch sử, địa danh địa phương và tham gia các hoạt động gắn với sách.

Thư viện mới góp phần tạo thêm không gian đọc, giúp người dân tiếp cận sách thuận lợi hơn và khuyến khích thói quen đọc trong cộng đồng.

PHÚC NGUYÊN

BẢN LĨNH GEN Z TRÊN KHÔNG GIAN SỐ

LTS: Không phải điều gì được hàng triệu người xem cũng đáng xem, không phải điều gì được hàng nghìn người làm theo cũng đáng làm theo. Trong thế giới mà một cú chạm màn hình có thể đưa một nội dung đến với hàng triệu người chỉ sau vài giờ, thông tin sai sự thật, hành vi lệch chuẩn, thậm chí những lời kích động vi phạm pháp luật đôi khi được ngụy trang dưới những cái tên tưởng như vô hại: "Trend", "challenge", "phong trào", "đang hot".

Đằng sau sự náo nhiệt ấy là những câu hỏi không thể xem nhẹ: Ai đang tạo ra các nội dung này, ai hưởng lợi và mỗi người dùng đang góp phần thế nào vào vòng đời của cái xấu trên không gian mạng?

Qua loạt bài "Bản lĩnh Gen Z trên không gian số", *Văn Hóa* cùng nhìn nhận những nguy cơ đang hiện hữu, lý giải sức hút của các trào lưu lệch chuẩn, đồng thời đặt ra yêu cầu về bản lĩnh, khả năng chọn lọc thông tin và trách nhiệm của người trẻ khi tham gia môi trường số.

Kỳ 1:

Khi cái xấu khoác áo "xu hướng"

● **DUY PHONG**

Việt Nam đang sống trong một xã hội kết nối ở quy mô chưa từng có. Theo báo cáo Digital 2026, vào cuối năm 2025, Việt Nam có khoảng 85,6 triệu người sử dụng Internet; số "định danh người dùng" mạng xã hội được ước tính khoảng 79 triệu. Những con số ấy cho thấy mạng xã hội không còn là một thế giới bên lề đời sống mà đã trở thành quảng trường, lớp học, nơi làm việc, khu vui chơi, thị trường và cả một phần không gian văn hóa hằng ngày của hàng chục triệu người.

Ở đó, người trẻ có thể học một kỹ năng mới trong vài phút, tiếp cận kho tri thức khổng lồ của nhân loại, tìm kiếm cơ hội học tập, việc làm và sáng tạo những sản phẩm mà chưa một thế hệ nào trước đây có điều kiện thực hiện dễ dàng đến thế. Nhưng chính không gian rộng mở ấy cũng có những góc tối. Tin giả có thể đi nhanh hơn lời đính chính; một đoạn video bị cắt khỏi bối cảnh có thể tạo nên làn sóng phẫn nộ; một trò đùa nguy hiểm có thể được sao chép hàng nghìn lần; một lời kích động được phủ lên bằng âm nhạc, meme, tiếng cười và vài hashtag thời thượng có thể khiến người tham gia quên rằng phía sau màn hình vẫn tồn tại những giới hạn của pháp luật và chuẩn mực xã hội.

Không gian số mở ra nhiều cơ hội học tập, sáng tạo và kết nối, nhưng cũng đặt người trẻ trước nguy cơ bị cuốn theo thông tin sai lệch, trào lưu lệch chuẩn và áp lực đám đông **Ảnh minh họa từ AI**

Khi thuật toán tiếp sức cho đám đông

Con người vốn có xu hướng chú ý nhiều hơn tới điều bất thường. Trên môi trường số, đặc điểm tâm lý ấy gặp cơ chế cạnh tranh khốc liệt của "nền kinh tế sự chú ý". Một nội dung càng khiến người ta ngạc nhiên, tức giận, tò mò hoặc tranh cãi thì càng có cơ hội được bình luận, chia sẻ và tiếp tục xuất hiện trên màn hình của những người khác. Điều đáng lo nằm ở chỗ: Khi sự chú ý trở thành tài nguyên có thể quy đổi thành tiền bạc, danh tiếng và ảnh hưởng, không ít người sẵn sàng đẩy ranh giới ngày một xa hơn để giành lấy nó.

Có người dựng chuyện để câu view. Có người cắt ghép lời nói của người khác để tạo tranh cãi. Có người biến chuyện riêng tư thành sân khấu công cộng, lấy nỗi đau và sự bẽ bàng của người khác làm nguyên liệu kiếm tương tác. Có người thực hiện những hành vi nguy hiểm chỉ để có một đoạn clip "độc", rồi người xem lại bắt chước để chứng minh mình không kém. Cũng có những tài khoản, nhóm và cộng đồng có chủ đích phát tán thông tin sai sự thật, kích động thù ghét, lôi kéo người khác vào những hành vi vượt khỏi giới hạn của một cuộc tranh luận thông thường.

Đầu năm 2026, lực lượng Cảnh sát giao thông Công an tỉnh Lâm Đồng đã lập biên bản xử phạt một học sinh lớp 9 vì điều khiển xe máy điện không đội mũ bảo hiểm, thực hiện hành vi "bốc đầu" trên đường rồi đăng video lên TikTok để thu hút sự chú ý. Hành vi này vi phạm quy định về trật tự, an toàn giao thông và tiềm ẩn nguy cơ gây tai nạn cho chính người thực hiện và những người xung quanh. Một trường hợp không thể đại diện cho cả thế hệ, nhưng nó cho thấy khoảng cách đôi khi rất ngắn giữa một phút muốn nổi bật trên mạng với một hành vi nguy hiểm ngoài đời thực.

Nguy hiểm hơn cả một hành vi đơn lẻ là quá trình "bình thường hóa" cái lệch chuẩn. Khi một câu chửi tục được lặp lại đủ nhiều, nó có thể được gọi là cá tính. Khi những cuộc làm nhục người khác thu hút hàng triệu lượt xem, chúng dễ được gọi là "drama". Khi một hành vi bất chấp an toàn được hàng nghìn người bắt chước, người ta gọi nó là "challenge". Ngôn ngữ tưởng như vô thưởng vô phạt có thể vô tình xóa mờ bản chất của hành vi.

Thuật toán không có lương tri để tự phân biệt một trào lưu đẹp với một trào lưu nguy hiểm. Công nghệ có thể đo được người dùng dừng lại bao lâu trước một video, nhưng không tự nó xác định được video ấy sẽ để lại điều gì trong nhận thức của một đứa trẻ. Vì thế, một xã hội số văn minh không thể giao toàn bộ việc định hình chuẩn mực cho cơ chế "cái gì nhiều tương tác thì cái đó được nhìn thấy nhiều hơn". Không phải điều gì trở thành xu hướng cũng đại diện cho tiến bộ. Và càng không thể lấy số lượt thích, lượt xem hay số người làm theo để thay thế cho chuẩn mực của pháp luật, đạo đức và văn hóa.

Từ một cú nhấp chuột đến một hành vi vi phạm

Trên mạng xã hội thường có một cách tự miễn trách nhiệm khá dễ dãi: "Tôi có viết đâu, chỉ chia sẻ thôi"; "Tôi không biết đúng hay sai, thấy mọi người đăng thì đăng lại"; "Bình luận cho vui"; "Theo trend một chút có làm sao". Nhưng chính hàng triệu cái "chỉ" ấy tạo thành sức mạnh khuếch đại của môi trường số.

Một thông tin bịa đặt ban đầu có thể chỉ xuất hiện ở một tài khoản ít người theo dõi. Nhưng nếu một nghìn người chia sẻ, rồi mỗi người lại đưa nó đến một nhóm người khác, nguồn phát ban đầu không còn quan trọng bằng mạng lưới phát tán hình thành sau đó. Mỗi lượt chia sẻ kéo dài vòng đời của nội dung. Mỗi bình luận phẫn nộ có thể vô tình làm nó nổi lên. Thậm chí cả việc chia sẻ để chửi bới một nội dung xấu, nếu thiếu cách thức phù hợp, cũng có lúc góp phần đưa chính nội dung ấy tới nhiều người hơn.

Luật An ninh mạng số 116/2025/QH15, có hiệu lực từ ngày 1.7.2026, đã xác lập rõ các nhóm hành vi bị nghiêm cấm trên không gian mạng. Trong đó có việc đăng tải, phát tán thông tin bịa đặt, vu khống, sai sự thật xâm phạm danh dự, uy tín hoặc quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân; kích động, cổ xúy bạo lực, lối sống trụy lạc, lệch chuẩn, phá hoại thuần phong, mỹ tục của dân tộc, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng; đồng thời Luật cũng bổ sung quy định nghiêm cấm sử dụng trí tuệ nhân tạo hoặc công nghệ mới để giả mạo video, hình ảnh, giọng nói của người khác trái quy định của pháp luật.

Nghị định 147/2024/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng cũng đã tạo thêm hành lang pháp lý đối với hoạt động của các nền tảng và người sử dụng dịch vụ trên môi trường số. Điều đó khẳng định một nguyên tắc tưởng đơn giản nhưng vẫn cần phải nhắc lại: Không gian có thể là ảo nhưng hành vi là thật, hậu quả là thật và trách nhiệm pháp lý cũng là thật.

Quyền tự do ngôn luận của công dân được Hiến pháp và pháp luật ghi nhận. Người trẻ cần được khuyến khích suy nghĩ độc lập, phản biện, đặt câu hỏi và tham gia có trách nhiệm vào những vấn đề chung. Nhưng phản biện không đồng nghĩa với bịa đặt; quyền tự do ngôn luận không phải giấy phép xúc phạm người khác,; bất đồng quan điểm không cho phép kích động thù ghét; một lời kêu gọi mang danh "phong trào" cũng không thể đứng trên pháp luật.

Ranh giới ấy càng quan trọng đối với Gen Z, thế hệ đang sống gần như đồng thời trong hai thế giới: Đời sống vật lý và đời sống số. Một câu nói ngoài quán cà phê có thể tan đi sau cuộc trò chuyện nhưng một câu nói trên mạng có thể được chụp lại, nhân bản, tìm kiếm và tồn tại nhiều năm. Một hành động bồng bột ngoài đời đôi khi chỉ vài người chứng kiến nhưng nếu được phát trực tiếp, nó có thể được hàng triệu người tiếp cận, lưu lại và tiếp tục phát tán. Vì thế, hiểu luật trên không gian số không phải để người trẻ trở nên dè dặt, sợ nói, sợ thể hiện. Trái lại, đó là một phần năng lực căn bản để tự do một cách có trách nhiệm.

Không thể nhân danh "trend" để làm tổn thương xã hội

Nếu chỉ trách người trẻ nhẹ dạ hay chạy theo trào lưu thì quá dễ. Phía sau nhiều nội dung độc hại là những chủ thể hiểu rất rõ tâm lý đám đông và biết cách biến sự tò mò, giận dữ, sợ hãi thành lượt xem, người theo dõi và tiền bạc. Đáng lên án nhất không phải là một người vô tình tin nhầm rồi chia sẻ mà là những kẻ biết thông tin sai vẫn dựng lên, biết một nội dung có thể gây tổn thương vẫn phát tán, biết một "thử thách" nguy hiểm vẫn kích động người khác làm theo, biết một cộng đồng đang phẫn nộ vẫn cố tình đổ thêm dầu vào lửa chỉ vì càng hỗn loạn thì càng nhiều tương tác.

Một loại "kinh doanh sự phẫn nộ" đang tồn tại trên không gian mạng. Công thức khá quen thuộc: Tìm một câu chuyện gây tranh cãi, đơn giản hóa nó thành hai phe thiện - ác, cắt bỏ những dữ kiện bất lợi cho câu chuyện mình muốn kể, đặt một cái tít kích thích cảm xúc, rồi để đám đông làm phần còn lại. Khi sự thật xuất hiện, nhiều khi phiên tòa của mạng xã hội đã kết thúc từ lâu và người bị nhắm tới đã phải trả giá.

Cần lên án mạnh mẽ những hành vi ấy bởi, ngoài nguy cơ vi phạm pháp luật trong từng trường hợp cụ thể, chúng còn làm suy giảm một nguồn vốn vô cùng quan trọng của xã hội: Niềm tin. Một cộng đồng bị bao phủ bởi tin giả sẽ dần hoài nghi cả tin thật. Một môi trường nơi ai cũng có thể bị làm nhục chỉ sau vài ảnh chụp màn hình sẽ khiến con người dè chừng nhau. Một không gian nơi sự cực đoan luôn được thưởng bằng tương tác rất dễ đẩy những tiếng nói ôn hòa ra ngoài lề.

Trách nhiệm vì thế không dừng ở người đăng. Những người có ảnh hưởng phải hiểu sức nặng của hàng trăm nghìn, hàng triệu người theo dõi mình. Các nền tảng không thể chỉ nói mình cung cấp công nghệ rồi đứng ngoài hệ quả xã hội do cơ chế phân phối nội dung tạo nên. Gia đình và nhà trường không thể chỉ xuất hiện khi sự việc đã xảy ra. Các cơ quan báo chí cũng phải tự đặt câu hỏi về tốc độ, cách thức truyền tải và khả năng tiếp cận người trẻ, bởi khi thông tin chính thống để trống một khoảng không quá lâu, khoảng trống ấy hiếm khi được để yên. Và người dùng cũng không thể hoàn toàn vô can. Không ai có thể một mình làm sạch Internet, nhưng mỗi người đều có thể quyết định mình có trở thành một mắt xích phát tán cái xấu hay không.

Đấu tranh với thông tin sai sự thật và những trào lưu lệch chuẩn vì vậy không đơn thuần là xóa một video, khóa một tài khoản hay xử phạt một trường hợp. Điều khó hơn là làm cho cái xấu không còn dễ dàng tìm thấy đám đông sẵn sàng tiếp sức cho nó. Câu hỏi tiếp theo vì thế cần được đặt ra: Tại sao trong một thế hệ có điều kiện tiếp cận tri thức và công nghệ tốt hơn bao giờ hết, một bộ phận người trẻ vẫn có thể bị cuốn rất nhanh vào những chiếc bẫy của đám đông số? ■

(Còn tiếp)

NHỮNG NGƯỜI TRẺ MẮC KẸT TRONG "3 KHÔNG"

Bài cuối:

Vì sao việc làm "thỏa đáng" vẫn khó tìm?

● **THANH MAI**

Kinh tế tiếp tục tăng trưởng, trình độ học vấn ngày càng cao, nhưng cơ hội việc làm ổn định với nhiều người trẻ vẫn chưa rộng mở. Tại Việt Nam và nhiều nước châu Á, một bộ phận thanh niên không học tập, không đi làm và không tham gia đào tạo nghề (NEET); trong đó, không ít người đã hoàn toàn rời khỏi thị trường lao động.

Trao đổi với *Văn Hóa*, bà Sinwon Park, Giám đốc Văn phòng ILO tại Việt Nam, phân tích nguyên nhân và giải pháp mở rộng cơ hội việc làm.

● **P.V**: *Thưa bà, đâu là những nguyên nhân khiến người trẻ gặp khó khăn trong việc tiếp cận và duy trì việc làm?*

- **Bà Sinwon Park**: Theo tôi, có 4 nguyên nhân chính.

Thứ nhất là sự "lệch pha" về kỹ năng. Ở nhiều quốc gia, nội dung giáo dục và đào tạo chưa theo kịp nhu cầu của thị trường lao động; cơ hội hướng nghiệp, thực tập và trải nghiệm thực tế còn hạn chế, khiến người trẻ chưa được chuẩn bị đầy đủ để bước vào thị trường lao động. Hệ quả là doanh nghiệp gặp khó trong tuyển dụng lao động có kỹ năng, đặc biệt ở lĩnh vực kỹ thuật và việc làm xanh.

Thứ hai là khoảng cách giữa trình độ của người trẻ và sự chuyển đổi của thị trường lao động. Trong khi trình độ học vấn của nhiều người trẻ ngày càng tăng, nhu cầu thực tế lại cần công nhân lành nghề thay vì kỹ sư. Khoảng 2/3 lao động trẻ tại các nền kinh tế đang phát triển làm công việc không phù hợp với trình độ hoặc bằng cấp.

Thứ ba là thiếu việc làm thỏa đáng - tức công việc ổn định, có thu nhập phù hợp, điều kiện làm việc an toàn và được bảo đảm các quyền lợi, an sinh cơ bản. Ở nhiều nơi tại châu Á, thất nghiệp thanh niên vẫn cao hơn trước khủng hoảng; nhiều người có việc nhưng làm phi chính thức, thu nhập thấp, thiếu ổn định và không được bảo đảm đầy đủ về an toàn.

Một bộ phận thanh niên, đặc biệt là những người có sự hỗ trợ từ gia đình, có thể tiếp tục lựa chọn thất nghiệp trong một thời gian để tìm công việc phù hợp hơn. Tuy nhiên, NEET không chỉ bao gồm những người thất nghiệp đang tìm việc mà còn có những người đã hoàn toàn ngừng tìm kiếm việc làm (NEET không hoạt động). Đây là nhóm khó tiếp cận, đòi hỏi những biện pháp hỗ trợ và kết nối với thị trường lao động có mục tiêu hơn.

Cuối cùng là những rào cản liên quan đến giới. Tại châu Á - Thái Bình Dương, hơn 2/3 thanh niên NEET năm 2025 là nữ. Trách nhiệm chăm sóc không được trả công, như chăm sóc trẻ em, cùng các chuẩn mực xã hội mang tính hạn chế tạo thêm rào cản với phụ nữ trẻ trong giáo dục, đào tạo và thị trường lao động.

Bà Sinwon Park, Giám đốc Văn phòng Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) tại Việt Nam

● *Việc làm không chính thức và các công việc ngắn hạn tác động thế nào đến cơ hội có một công việc "thỏa đáng" của người trẻ?*

- Những công việc này giúp người trẻ bước vào thị trường lao động nhưng thường thiếu sự ổn định, thu nhập phù hợp và các chế độ bảo trợ xã hội.

Ngày càng nhiều người trẻ chuyển từ việc làm công ăn lương truyền thống sang các công việc tạm thời, thiếu ổn định. Tại Đông Nam Á, các hợp đồng lao động không ổn định, có thời hạn dưới 12 tháng, ảnh hưởng tới hơn một nửa số lao động trẻ trưởng thành.

Điều này thể hiện rõ ở công việc qua nền tảng số như giao đồ ăn, xe công nghệ… Người lao động thường không có hợp đồng và không được tham gia đầy đủ hệ thống an sinh xã hội, dẫn đến việc không được hưởng bảo hiểm y tế, trợ cấp thất nghiệp, các cơ chế bảo vệ an toàn và sức khỏe nghề nghiệp.

Khi thiếu những cơ chế bảo vệ này, lao động trẻ dễ bị tổn thương trước những biến động về kinh tế và sức khỏe. Đồng thời, sự thiếu ổn định của công việc cũng có thể làm gia tăng lo lắng về thu nhập và tương lai nghề nghiệp. Nghiên cứu cho thấy trải nghiệm việc làm đầu tiên có thể ảnh hưởng đến thu nhập và con đường sự nghiệp về sau. Nếu bắt đầu bằng công việc không chính thức hoặc thiếu ổn định, họ sẽ ít cơ hội tích lũy kỹ năng, cải thiện thu nhập và tiếp cận bảo trợ xã hội.

● *Các nước châu Á đang làm gì để giảm thanh niên NEET và mô hình nào đã cho thấy hiệu quả?*

- Các quốc gia đã có nhiều cách tiếp cận. Tại Thái Lan, giảm thanh niên NEET đã được đưa vào Kế hoạch Phát triển Quốc gia, với mục tiêu đưa 100.000 thanh niên NEET vào các chương trình đào tạo hoặc việc làm trước năm 2027. Nước này cũng sử dụng hệ thống cảnh báo sớm theo dõi hơn 4 triệu trẻ em có nguy cơ, cùng giáo dục không chính quy, trung tâm đào tạo nghề và mô hình hợp tác cộng đồng.

Tại Ấn Độ, nhân sự tuyển dụng đến các cộng đồng nông thôn tiếp xúc với phụ nữ trẻ ngoài lực lượng lao động. Hàng nghìn người đã được thuyết phục tham gia các khóa đào tạo; chương trình cũng tạo tác động xã hội rộng hơn, trong đó có việc trì hoãn kết hôn sớm.

Tại Hàn Quốc, Vision Plan là ví dụ về cách tiếp cận đa chiều, kết hợp hỗ trợ cá nhân, tư vấn gia đình và sự tham gia của cộng đồng. Sau ba năm thí điểm, người tham gia ít có khả năng rơi vào tình trạng NEET hơn 6,6% so với người không tham gia.

Tại Việt Nam, đất nước đã đạt được những tiến bộ đáng kể thông qua Luật Việc làm 2025 và các cải cách đang triển khai trong giáo dục, đào tạo. Những nỗ lực này được hỗ trợ bởi các chiến lược dành cho thanh niên, cải thiện giáo dục nghề nghiệp, nâng cao dịch vụ việc làm và các chương trình có mục tiêu cụ thể.

Trên nền tảng đó, chúng tôi đang thúc đẩy Chương trình Việc làm Tích hợp cho Thanh niên trong khuôn khổ Chương trình Hợp tác ILO - Hàn Quốc, tập trung hướng nghiệp cho những nghề phục vụ nền kinh tế xanh, nhằm bảo đảm người trẻ được chuẩn bị tốt cho thị trường lao động tương lai.

● *Theo ILO, cần giải pháp gì để giúp thanh niên NEET hòa nhập tốt hơn vào thị trường lao động và bảo đảm tăng trưởng kinh tế bao trùm?*

- Việt Nam cần khung chính sách phù hợp và sự phối hợp giữa nhiều bên.

Về phía Nhà nước, cần tạo thuận lợi để người trẻ chuyển tiếp từ nhà trường sang thị trường lao động; tăng liên kết giữa giáo dục, đào tạo với nhu cầu thị trường; mở rộng hướng nghiệp, học nghề và đào tạo gắn với thực tế công việc.

Cần củng cố hệ thống thông tin về thị trường lao động và các dịch vụ việc làm. Người trẻ cần được tiếp cận thông tin chính xác, tư vấn phù hợp và kết nối hiệu quả với cơ hội việc làm. Đồng thời, cần mở rộng hoạt động tiếp cận và hỗ trợ nhóm NEET không hoạt động, trong đó có phụ nữ trẻ; kết hợp hỗ trợ việc làm với các dịch vụ xã hội và y tế.

Tăng cường an sinh xã hội không chỉ giúp người trẻ tìm được công việc bất kỳ mà còn giúp họ có việc làm ổn định, an toàn và bền vững.

Khu vực tư nhân cũng có vai trò quan trọng. Doanh nghiệp có thể mở rộng học nghề, thực tập và đào tạo gắn với công việc, giúp người trẻ tích lũy kinh nghiệm và chuyển tiếp thuận lợi hơn vào thị trường lao động.

Nhà nước, người sử dụng lao động và cơ sở đào tạo cần phối hợp xây dựng chương trình phát triển kỹ năng sát nhu cầu thực tế, đồng thời dự báo nhu cầu của thị trường lao động trong tương lai; thúc đẩy hợp tác theo ngành, như thành lập các hội đồng kỹ năng ngành, để đào tạo phù hợp nhu cầu doanh nghiệp.

Doanh nghiệp cần chủ động loại bỏ lối tuyển dụng mang tính phân biệt đối xử, vốn có thể khiến phụ nữ trẻ và các nhóm yếu thế khác khó tiếp cận cơ hội việc làm.

Việc đặt người trẻ ở vị trí trung tâm của chính sách và bảo đảm các tiêu chuẩn lao động quốc tế sẽ giúp quá trình bước vào thị trường lao động trở nên công bằng, bền vững và rộng mở hơn.

● *Xin cảm ơn bà!*

ASIAN GAMES 20:

Sẵn sàng cho cuộc đua khắc nghiệt tại Nhật Bản

● **VÂN GIANG**

Chỉ còn một tháng nữa, Asian Games 20 sẽ khai mạc tại Aichi - Nagoya (Nhật Bản), quy tụ những VĐV hàng đầu của thể thao châu lục. Sau hành trình chuẩn bị kéo dài từ nhiều năm, nhất là sau SEA Games 33, thể thao Việt Nam đang bước vào giai đoạn nước rút với mục tiêu lựa chọn lực lượng tinh nhuệ nhất, hướng tới những tấm huy chương có giá trị trong cuộc cạnh tranh ngày càng khốc liệt.

Tại kỳ Đại hội trước, Phạm Quang Huy (bắn súng) đã giành 1 trong 3 chiếc HCV cho thể thao Việt Nam Ảnh: Cục TDTT

Aichi - Nagoya 2026 và dấu ấn của Nhật Bản

Asian Games 20 diễn ra từ ngày 19.9 đến 4.10 tại tỉnh Aichi và thành phố Nagoya cùng một số tỉnh, thành lân cận và thủ đô Tokyo. Đây là lần thứ ba Nhật Bản đăng cai Đại hội Thể thao châu Á, sau Tokyo năm 1958 và Hiroshima năm 1994. Theo thông tin mới nhất trên trang chính thức của Ban Tổ chức, Đại hội có 43 môn thể thao, dự kiến đón khoảng 15.000 VĐV và quan chức đoàn đến từ 45 quốc gia và vùng lãnh thổ châu Á.

Với Nhật Bản, Aichi - Nagoya 2026 không chỉ là sự kiện thể thao lớn nhất nước này kể từ Olympic và Paralympic Tokyo 2020 mà còn là dịp để giới thiệu một mô hình tổ chức chú trọng tính bền vững, hiệu quả và tận dụng tối đa những nguồn lực sẵn có. Thay vì chạy theo việc xây dựng hàng loạt công trình mới, nước chủ nhà chủ trương sử dụng các cơ sở thể thao hiện hữu, kết hợp công nghệ tiên tiến và các giải pháp tổ chức linh hoạt.

Điểm đặc biệt dễ nhận thấy nhất là cách bố trí nơi ở cho các đoàn. Thay vì xây dựng một làng VĐV tập trung quy mô lớn, Ban Tổ chức lựa chọn nhiều hình thức lưu trú khác nhau. Trong đó, tàu du lịch Costa Serena neo tại cảng Nagoya sẽ trở thành một "làng nổi" dành cho hàng nghìn VĐV và thành viên các đoàn; khu Garden Pier gần đó được bố trí thêm các căn nhà lưu trú dạng module. Đây được xem là một trong những nét tổ chức khác biệt nhất của Asian Games lần này, phản ánh cách Nhật Bản tìm lời giải cho bài toán chi phí, quỹ đất và yêu cầu vận hành một sự kiện có quy mô rất lớn.

Tinh thần phát triển bền vững còn được thể hiện ở dự án sản xuất huy chương từ kim loại tái chế. Ban Tổ chức triển khai thu hồi kim loại từ các nguồn tài nguyên đô thị để sử dụng một phần trong quá trình chế tác huy chương, qua đó gửi đi thông điệp về kinh tế tuần hoàn và các mục tiêu phát triển bền vững.

Chương trình thi đấu cũng mang nhiều dấu ấn mới. MMA lần đầu xuất hiện tại Asian Games, trong khi những môn thể thao mới như padel và teqball đã được bổ sung vào chương trình. Esports tiếp tục khẳng định vị trí sau khi trở thành môn tranh huy chương chính thức tại Hàng Châu (Trung Quốc). Những thay đổi ấy cho thấy Asian Games đang tiếp tục mở rộng biên độ, vừa duy trì các môn Olympic truyền thống, vừa tiếp cận những môn thể thao mới có sức hút đối với thế hệ trẻ.

Cuộc săn vàng đầy thách thức

Ngay sau SEA Games 33 năm 2025, các đội tuyển quốc gia đã tập trung cho mục tiêu quan trọng nhất của năm 2026 là Asian Games. Kế hoạch tập huấn, thi đấu quốc tế của các đội tuyển, đặc biệt ở những môn trọng điểm, được xây dựng theo hướng tập trung nguồn lực cho các VĐV có khả năng cạnh tranh thành tích. Công tác y tế, dinh dưỡng, hồi phục và điều kiện sinh hoạt cũng trở thành những mắt xích quan trọng bởi tại đấu trường châu Á, khoảng cách giữa một vị trí ngoài tốp đầu và tấm huy chương đôi khi chỉ được quyết định trong vài giây, vài cm hay một động tác kỹ thuật.

Danh sách chính thức của Đoàn Thể thao Việt Nam dự Asian Games 20 sẽ là sự lựa chọn theo hướng tinh gọn, tập trung vào những gương mặt tốt nhất và những nội dung có khả năng cạnh tranh thực tế.

Tại Asian Games 19 ở Hàng Châu (Trung Quốc), Việt Nam giành 3 HCV, 5 HCB và 19 HCĐ, xếp thứ 21 toàn đoàn. Ba tấm HCV đến từ Phạm Quang Huy ở nội dung 10m súng ngắn hơi nam; đội tuyển cầu mây nữ nội dung 4 người và đội kata đồng đội nữ môn karate. Đây tiếp tục là những môn mang nhiều kỳ vọng của thể thao Việt Nam tại Aichi - Nagoya.

Các chuyên gia nhận định, thể thao Việt Nam đặt mục tiêu HCV tại Asian Games 2026 vào các nhóm môn như bắn súng, karate, điền kinh, cầu mây... Điều đó cho thấy mục tiêu lần này không chỉ dựa trên thành tích của kỳ Đại hội gần nhất, mà còn được tính toán từ khả năng cạnh tranh thực tế của từng đội tuyển.

Tuy nhiên, thách thức lớn nhất với Việt Nam vẫn là sức mạnh vượt trội của các nền thể thao hàng đầu châu lục. Tại Asian Games 19, Trung Quốc giành tới 201 HCV; Nhật Bản đứng thứ hai với 52 HCV, Hàn Quốc có 42 HCV, trong khi Ấn Độ giành 28 HCV. Đây cũng là những quốc gia sở hữu lực lượng rất mạnh ở nhiều môn Olympic mà Việt Nam đang theo đuổi. Bên cạnh đó là sự cạnh tranh từ các quốc gia Trung Á và Tây Á ở điền kinh, võ thuật, bắn súng và đua thuyền.

Vì thế, những tấm HCV tại Aichi - Nagoya sẽ không đến chỉ bằng phong độ thông thường. Các VĐV Việt Nam cần đạt điểm rơi tốt nhất, giữ được bản lĩnh trong thời khắc quyết định và thậm chí phải vượt qua giới hạn của chính mình.

Asian Games 20 vì thế không chỉ là cuộc đua huy chương. Đây còn là thước đo quan trọng để xác định vị trí thực sự của thể thao Việt Nam trên bản đồ châu Á sau một chu kỳ chuẩn bị mới. Từ những tấm HCV tại Jakarta, Hàng Châu đến thử thách sắp tới trên đất Nhật Bản, hành trình vươn ra châu lục chưa bao giờ dễ dàng. Nhưng chính trong cuộc cạnh tranh với những đối thủ mạnh nhất, giá trị của mỗi bước tiến và mỗi tấm huy chương càng trở nên đáng giá. ■

Ra ngõ gặp núi

Lá thăm tại AFC Champions League Elite 2026/27 đã mang đến cho CLB Công an Hà Nội một thử thách cực đại ngay trong lần đầu tiên góp mặt ở đấu trường danh giá nhất cấp CLB của châu Á. Nếu ví sân chơi này là "Cup C1 châu Á", thì đại diện duy nhất của bóng đá Việt Nam đang đứng trước một hành trình thực sự gian nan khi phải đối đầu với hàng loạt đối thủ hàng đầu châu lục.

Trong số 8 đối thủ mà Công an Hà Nội sẽ chạm trán ở giai đoạn League Stage, có tới 5 đại diện đến từ Nhật Bản gồm Kashima Antlers, Vissel Kobe, Kashiwa Reysol, Kyoto Sanga FC và Gamba Osaka. Ba đội bóng còn lại là Shanghai Port, Beijing FC (Trung Quốc) và Johor Darul Tazim (Malaysia).

Trong số đó, Kashima Antlers là một tượng đài của bóng đá Nhật Bản với bề dày thành tích đáng nể. Đội bóng này từng vô địch AFC Champions League năm 2018 và nhiều lần thống trị J.League. Trong khi đó, Vissel Kobe bước vào giải đấu với tư cách nhà vô địch Nhật Bản mùa giải 2025/26, cho thấy sức mạnh và sự ổn định của họ.

Kashiwa Reysol cũng là một cái tên giàu truyền thống, thường xuyên góp mặt trong nhóm cạnh tranh các danh hiệu tại Nhật Bản. Kyoto Sanga FC có thể không sở hữu bảng thành tích đồ sộ như những đối thủ kể trên, nhưng vẫn là một tập thể giàu tính tổ chức và rất khó bị đánh bại. Đáng chú ý nhất là Gamba Osaka, đội bóng vừa đăng quang tại AFC Champions League Two 2025/26 và đang có phong độ rất cao.

Tuy nhiên, thử thách càng lớn thì cơ hội càng nhiều. Thể thức mới của AFC Champions League Elite 2026/27 mở rộng lên 32 đội, chia đều cho hai khu vực Đông Á và Tây Á. Mỗi đội sẽ thi đấu 8 trận, bao gồm 4 trận sân nhà và 4 trận sân khách. Sau khi kết thúc vòng League Stage, 8 đội có thành tích tốt nhất ở mỗi khu vực sẽ giành quyền vào vòng 16 đội.

Về lý thuyết, cơ hội đi tiếp vẫn còn nguyên đối với Công an Hà Nội. Tuy nhiên, để cạnh tranh một vị trí trong nhóm 8 đội mạnh nhất, thầy trò HLV Mano Polking cần tận dụng tối đa những trận đấu trên sân nhà, đồng thời cải thiện bản lĩnh thi đấu trước các đối thủ giàu kinh nghiệm.

Việc giành vé tham dự AFC Champions League Elite sau chiến thắng 2-0 trước Adelaide United của Australia ở trận play-off đã là một cột mốc lịch sử của đội bóng ngành Công an. Đây không chỉ là thành công của riêng CLB Công an Hà Nội mà còn là dấu mốc quan trọng đối với bóng đá Việt Nam.

Dù phải đối mặt với hàng loạt "ngọn núi" ngay lần đầu tham dự, Quang Hải và các đồng đội vẫn có quyền tự hào. Bởi ở một sân chơi đỉnh cao như AFC Champions League Elite, mỗi trận đấu đều là cơ hội quý giá để các cầu thủ Việt Nam tích lũy kinh nghiệm, nâng cao trình độ và thu hẹp khoảng cách với những nền bóng đá hàng đầu châu lục. Con đường phía trước chắc chắn sẽ không dễ dàng, nhưng chính những thử thách ấy sẽ góp phần định hình vị thế của bóng đá Việt Nam trên bản đồ châu Á.

BẢO ANH

Từ bản lĩnh Mỹ Đình đến thử thách Rajamangala

● KHẢI HƯNG

Hai bàn thắng của Nguyễn Xuân Son giúp đội tuyển Việt Nam tiếp tục đánh bại Malaysia 2-0 tại Mỹ Đình, khép lại vòng bán kết ASEAN Cup 2026 với tổng tỉ số 4-0. Tấm vé chung kết được giành theo cách thuyết phục, nhưng niềm vui ấy cần nhanh chóng nhường chỗ cho sự tập trung khi Thái Lan đang chờ thầy trò HLV Kim Sang-sik tại Rajamangala.

Sau chiến thắng thuyết phục trước Malaysia, thử thách cuối cùng của đội tuyển Việt Nam trên hành trình bảo vệ chức vô địch ASEAN Cup là Thái Lan

Chiến thắng áp đảo từ dấu ấn tập thể

Với lợi thế hai bàn từ lượt đi, đội tuyển Việt Nam có đủ điều kiện lựa chọn cách tiếp cận an toàn. Tuy nhiên, các học trò của HLV Kim Sang-sik không nhập cuộc với tâm thế bảo toàn kết quả. Đội chủ nhà chủ động kiểm soát bóng, duy trì sức ép và tạo ra nhiều cơ hội trước khung thành Malaysia. Việc trận đấu chưa được khai thông trong hiệp một chủ yếu đến từ sự xuất sắc của thủ môn Azri Ghani. Malaysia lùi đội hình thấp, tập trung quân số trước vòng cấm và cố gắng kéo trận đấu vào trạng thái giằng co. Nhưng kế hoạch ấy chỉ tồn tại đến khi HLV Kim Sang-sik tung Xuân Son vào sân.

Tiền đạo này xuất hiện khoảng phút 60 và nhanh chóng đem lại khác biệt. Hai phút sau, Xuân Son chớp thời cơ từ tình huống bóng bật ra sau cú dứt điểm của Trương Tiến Anh để mở tỉ số. Cuối trận, anh tiếp tục thể hiện sức mạnh, tốc độ và khả năng dứt điểm khi ghi bàn từ góc hẹp, hoàn tất cú đúp và ấn định chiến thắng 2-0.

Cách Xuân Son bước vào trận đấu và lập tức thay đổi cục diện phản ánh một trong những ưu điểm lớn nhất của đội tuyển Việt Nam hiện nay: Chiều sâu lực lượng. HLV Kim Sang-sik không nhất thiết phải sử dụng đội hình mạnh nhất ngay từ đầu. Ông có thể điều chỉnh con người tùy theo diễn biến, giữ những quân bài quan trọng trên ghế dự bị và tung họ vào khi đối phương bắt đầu suy giảm thể lực. Trong hai lượt bán kết, Xuân Son ghi ba trong tổng số bốn bàn của đội tuyển Việt Nam. Truyền thông khu vực đánh giá sự xuất hiện của anh là bước ngoặt trong trận lượt về, khi khả năng càn lướt và dứt điểm khiến hệ thống phòng ngự Malaysia không thể tiếp tục đứng vững.

Cú đúp của Xuân Son là điểm sáng rõ nhất, nhưng chiến thắng trước Malaysia không phải thành quả của riêng một cá nhân. Đó là kết quả của một hệ thống đã được HLV Kim Sang-sik xây dựng theo hướng linh hoạt, cạnh tranh và không phụ thuộc vào đội hình cố định. Trong hiệp một, dù chưa ghi bàn, đội tuyển Việt Nam vẫn duy trì được sự chủ động với nhiều phương án tiếp cận khung thành. Các cầu thủ tấn công di chuyển rộng, hai biên thường xuyên dâng cao, còn tuyến giữa giữ được quyền kiểm soát. Malaysia gần như không thể tạo ra sức ép đủ lớn để đặt đội chủ nhà vào tình trạng hỗn loạn.

Điều đáng ghi nhận hơn là tâm lý thi đấu. Bài học thất bại trước Malaysia ở bán kết AFF Cup 2014 từng được nhắc lại trước trận, khi Việt Nam thắng 2-1 trên sân khách nhưng thua 2-4 tại Mỹ Đình. Lần này, đội bóng áo đỏ không để quá khứ lặp lại. Thay vì bước vào trận đấu với nỗi lo đánh mất lợi thế, tuyển Việt Nam chơi chủ động và tìm cách gia tăng cách biệt.

Sau bàn mở tỉ số, các cầu thủ cũng không bị cuốn vào trạng thái hưng phấn quá mức. Đội chủ nhà giảm nhịp hợp lý, kiểm soát thế trận và tiếp tục chờ khoảng trống. Bàn thắng thứ hai của Xuân Son đến như hệ quả của việc Malaysia buộc phải dâng cao trong khi đã suy giảm thể lực. Đó là hình ảnh của một đội bóng trưởng thành: Biết tấn công khi cần, biết quản trị lợi thế và biết kết liễu đối thủ đúng thời điểm.

Cuộc tái ngộ nhiều duyên nợ

Chiến thắng với tổng tỉ số 4-0 là rất thuyết phục, nhưng không đồng nghĩa đội tuyển Việt Nam đã có một màn trình diễn hoàn hảo. Việc tạo ra nhiều cơ hội nhưng không thể ghi bàn trong hiệp một cho thấy khâu dứt điểm vẫn là vấn đề cần cải thiện. Trước Malaysia, thủ môn Azri Ghani chơi xuất sắc. Nhưng ở trận chung kết, số cơ hội dành cho Việt Nam có thể ít hơn đáng kể. Thái Lan sở hữu kinh nghiệm, khả năng tổ chức và chất lượng phòng ngự cao hơn. Nếu những tình huống thuận lợi tiếp tục bị bỏ lỡ, đội tuyển Việt Nam có thể phải trả giá.

Thể lực cũng là bài toán đáng quan tâm. Trận chung kết lượt đi diễn ra chỉ ba ngày sau trận bán kết lượt về. Việt Nam còn phải di chuyển từ Hà Nội sang Bangkok, trong khi Thái Lan có thêm thời gian nghỉ và không phải rời sân nhà. Việc HLV Kim Sang-sik xoay tua đội hình ở bán kết phần nào giúp phân phối khối lượng thi đấu. Tuy vậy, cường độ của trận chung kết tại Rajamangala sẽ khác hoàn toàn. Những cầu thủ thường xuyên ra sân cần được hồi phục tốt, trong khi các phương án dự bị phải duy trì trạng thái sẵn sàng.

Đối thủ của đội tuyển Việt Nam trong trận tranh chức vô địch không ai khác ngoài Thái Lan. "Voi chiến" vượt qua Singapore với tổng tỉ số 4-3, dù bất ngờ thua 1-2 trên sân nhà ở bán kết lượt về. Trong khi Việt Nam tiến vào chung kết với tổng tỉ số 4-0, Thái Lan đã trải qua những phút đầy khó khăn trước đội bóng đảo quốc. Đây là lần thứ ba liên tiếp Việt Nam và Thái Lan gặp nhau trong trận chung kết ASEAN Cup, đồng thời là lần thứ tư trong lịch sử giải đấu. Trong ba lần tranh ngôi vô địch trước đây, Việt Nam thắng vào các năm 2008 và 2024, còn Thái Lan đăng quang năm 2022.

Rajamangala cũng là nơi lưu giữ những ký ức đặc biệt của bóng đá Việt Nam. Năm 2008, đội tuyển Việt Nam thắng Thái Lan 2-1 tại đây ở chung kết lượt đi, đặt nền móng cho chức vô địch Đông Nam Á đầu tiên. Đến năm 2024, Việt Nam tiếp tục thắng đối thủ 3-2 trên chính sân đấu này để đăng quang với tổng ti số 5-3. Nhưng ký ức không thể thay thế cho sự chuẩn bị. Thái Lan có thể đã bộc lộ những khoảng trống trước Singapore, song họ vẫn là đội tuyển giàu thành tích nhất khu vực, giàu kinh nghiệm trong các trận đấu lớn và có khả năng trừng phạt mọi sai lầm.

Trận chung kết lượt đi sẽ diễn ra lúc 20h ngày 22.8 tại sân Rajamangala, trước khi hai đội tái đấu lúc 20h ngày 26.8 trên sân Mỹ Đình. Việc được chơi trận lượt về trên sân nhà là lợi thế đáng kể, nhưng muốn biến Mỹ Đình thành nơi quyết định chức vô địch, tuyển Việt Nam trước hết phải đứng vững tại Bangkok.

Chiến thắng trước Malaysia đưa đội tuyển Việt Nam vào chung kết lần thứ ba liên tiếp và nối dài chuỗi bất bại lên 24 trận. Quan trọng hơn, đội bóng đang cho thấy nhiều cách để chiến thắng: Tấn công áp đảo trước đối thủ yếu hơn, phòng ngự phản công trên sân khách, kiểm soát lợi thế và sử dụng chiều sâu đội hình để tạo khác biệt.

Xuân Son và Đình Bắc cùng có 5 bàn, đem đến cho HLV Kim Sang-sik nhiều lựa chọn trên hàng công. Sau trận bán kết, truyền thông Thái Lan cũng xem phong độ của Xuân Son là một trong những mối đe dọa lớn trước hai trận chung kết.

Tuy nhiên, trận đấu tại Rajamangala sẽ không được giải quyết chỉ bằng phong độ của một tiền đạo. Việt Nam cần giữ được sự cân bằng ở trung tuyến, hạn chế khả năng kiểm soát của Thái Lan và tránh để bầu không khí khán đài kéo trận đấu vào trạng thái nóng vội. Một kết quả thuận lợi trên sân khách sẽ tạo nền tảng quan trọng trước trận quyết định tại Mỹ Đình. Dư âm chiến thắng Malaysia đem lại niềm tin rằng đội tuyển Việt Nam có đủ con người, bản lĩnh và khả năng điều chỉnh để bảo vệ chức vô địch. Nhưng cánh cửa cuối cùng luôn là cánh cửa khó mở nhất. ■

Với cú đúp bàn thắng vào lưới Malaysia, Xuân Son đã có 5 pha lập công tại ASEAN Cup 2026, cân bằng thành tích ghi bàn của đồng đội Đình Bắc và vươn lên cùng dẫn đầu trong danh sách Vua phá lưới. Tiền đạo này cũng đã có 16 bàn thắng cho đội tuyển Việt Nam chỉ sau 2 năm. Cột mốc này giúp chân sút sinh năm 1997 lọt vào top 5 chân sút ghi nhiều bàn thắng nhất lịch sử ĐTQG. Kỷ lục hiện tại thuộc về cựu tiền đạo Lê Công Vinh với 51 bàn.

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Châu Âu tổn thất nặng nề vì nắng nóng cực đoan

● HỒNG NHUNG

Nắng nóng cực đoan kéo dài trong mùa hè đang gây thiệt hại kinh tế nặng nề ở châu Âu. Nhiệt độ cao đã làm suy giảm năng suất lao động khiến hoạt động sản xuất, kinh doanh bị đình trệ. Tác động lan rộng từ nông nghiệp, năng lượng đến giao thông vận tải và du lịch cũng đe dọa đà phục hồi kinh tế, đồng thời làm gia tăng chi phí thích ứng với biến đổi khí hậu.

Mực nước sông Danube xuống thấp tại Rasova, Romania Ảnh: TTXVN

Châu Âu liên tục đối mặt với các vụ cháy rừng bùng phát và lan rộng trong suốt thời gian qua. Mới đây, lực lượng cứu hỏa tại Bỉ, Đức, Pháp, Croatia, Tây Ban Nha và Hy Lạp đã căng mình ứng phó với những đám cháy lớn trước tình trạng nắng nóng gay gắt và tình trạng khô hạn kéo dài. Người dân tại các khu vực bị ảnh hưởng phải sơ tán khẩn cấp để bảo đảm an toàn và giảm thiểu nguy cơ thiệt hại về người do cháy rừng.

Hạn hán do nắng nóng cũng gây thiệt hại nặng nề ở châu Âu, làm suy giảm nguồn nước, đe dọa sản xuất nông nghiệp và gia tăng sức ép lên các hoạt động kinh tế, đời sống của người dân. Bỉ đối mặt với tình trạng khô cằn khó nhận ra trước khung cảnh đồng cỏ chuyển sang màu nâu cháy. Tại hồ chứa Orlík trên sông Vltava (Cộng hòa Czech), lượng nước chảy vào hồ trong mùa hè này ghi nhận mức thấp nhất kể từ năm 1982. Trong khi đó, mực nước sông Rhine cũng giảm xuống mức thấp kỷ lục do hạn hán kéo dài, ảnh hưởng nghiêm trọng đến hoạt động vận tải đường thủy và chuỗi cung ứng tại các trung tâm công nghiệp của Đức.

"Vòng xoáy" hạn hán và cháy rừng đang tác động mạnh mẽ đến nền kinh tế, ảnh hưởng trực tiếp đến hoạt động sản xuất và đời sống của người dân châu Âu. Trong nông nghiệp, tình trạng thiếu nước và nắng nóng kéo dài làm giảm năng suất cây trồng, thiếu nguồn thức ăn chăn nuôi, đồng thời buộc nông dân phải tăng chi phí tưới tiêu và duy trì sản xuất.

Thời tiết khắc nghiệt cũng gây sức ép lên ngành vận tải khi mực nước tại các tuyến sông lớn như Rhine và Danube xuống thấp kỷ lục. Tàu hàng phải giảm chuyến, chi phí vận chuyển nguyên nhiên liệu và hàng hóa tăng lên, đẩy giá thành sản phẩm cao hơn. Hạn hán cũng làm giảm sản lượng thủy điện và gây khó khăn cho các nhà máy điện cần nguồn nước để làm mát, tiềm ẩn nguy cơ gián đoạn nguồn cung và gia tăng chi phí năng lượng.

Ngoài ra, nắng nóng cũng gây ra thiệt hại nghiêm trọng cho ngành du lịch, cơ sở hạ tầng và tài sản, đẩy gánh nặng lên chi phí bảo hiểm và ngân sách ứng phó khắc phục hậu quả. Cuộc sống người dân châu Âu đảo lộn trước những tác động của thời tiết khắc nghiệt.

Các nhà kinh tế từ ngân hàng Triodos có trụ sở tại Hà Lan nhận định, Pháp có thể là một trong những nền kinh tế châu Âu chịu ảnh hưởng nặng nề nhất từ các đợt nắng nóng, với tổng sản phẩm quốc nội (GDP) có nguy cơ giảm 1,4%. Mức sụt giảm này cũng khiến đà tăng trưởng của nền kinh tế nước này đảo chiều và đối mặt với nhiều thách thức.

Tại Áo, hạn hán nghiêm trọng đang gây thiệt hại lớn cho ngành nông nghiệp khi gần như toàn bộ diện tích đất nông nghiệp của nước này bị ảnh hưởng. Theo ước tính của Công ty bảo hiểm nông nghiệp Austrian Hail Insurance, hạn hán có thể gây thiệt hại khoảng 1 tỉ euro cho nước này.

Bên cạnh đó, ngành du lịch Italia cũng đứng trước nguy cơ chịu tác động lớn khi các đợt nắng nóng kéo dài. Du khách có xu hướng tìm đến những khu vực có khí hậu mát mẻ hơn, thay vì Italia. Cũng theo đánh giá của Triodos dựa trên số ngày phải chịu nhiệt độ cao bất thường, Italia là quốc gia chịu tác động nặng nề thứ hai trong số các nước EU trong nghiên cứu. Các đợt nắng nóng kéo dài được dự báo có thể khiến GDP của Italia giảm khoảng 1,1%, trong đó du lịch là một trong những lĩnh vực chịu ảnh hưởng đáng kể.

Với nền kinh tế Đức, tác động đáng lo ngại nằm ở vai trò đặc biệt quan trọng của dòng sông Rhine trong hoạt động vận tải hàng hóa và sản xuất điện. Khi mực nước sông xuống quá thấp, tàu hàng phải giảm tải hoặc ngừng lưu thông làm tăng chi phí vận chuyển và gián đoạn chuỗi cung ứng. Tình trạng khô hạn kéo dài cũng gây sức ép lên sản xuất công nghiệp và hoạt động xuất nhập khẩu.

Theo ước tính của ngân hàng Triodos, mùa hè nóng như thiêu đốt ở châu Âu có thể khiến toàn bộ nền kinh tế châu lục thiệt hại đến 180 tỉ euro (208 tỉ USD) trong năm nay, tương đương khoảng 1% GDP - gần bằng toàn bộ mức tăng trưởng kinh tế dự kiến của Liên minh châu Âu (EU).

Hiện châu Âu vẫn chưa có dấu hiệu hạ nhiệt khi các dự báo tiếp tục cảnh báo những đợt nắng nóng có thể kéo dài trong thời gian tới. Diễn biến gia tăng nguy cơ hạn hán, cháy rừng và gián đoạn các hoạt động kinh tế sẽ tiếp tục ảnh hưởng nghiêm trọng đến sinh hoạt của người dân. Trong bối cảnh đó, các chuyên gia cho rằng việc nâng cao khả năng thích ứng và chủ động phòng ngừa rủi ro được xem là yếu tố then chốt để bảo vệ người dân, cơ sở hạ tầng và duy trì ổn định kinh tế của châu Âu trong dài hạn. ■

CÂU CHUYỆN **VĂN HÓA**

Điểm đến ẩm thực hàng đầu thế giới

● THANH HÀ

Trong hạng mục Điểm đến ẩm thực hàng đầu thế giới nằm trong khuôn khổ Giải thưởng NZ Herald Travel Readers' Choice Awards 2026 do độc giả bình chọn nhằm tôn vinh những điểm đến và trải nghiệm du lịch được yêu thích trên thế giới, thật bất ngờ khi Việt Nam vượt qua nhiều điểm đến nổi tiếng về ẩm thực như: Itatia, Nhật Bản, Thái Lan, Singapore, Australia, Pháp, New Zeland để đứng đầu bảng.

Theo *NZ Herald,* xu hướng du lịch ẩm thực đang ngày càng phát triển khi du khách không chỉ tìm kiếm những nhà hàng cao cấp mà còn hướng tới những trải nghiệm gần gũi với đời sống địa phương. Du khách mong muốn khám phá chợ truyền thống, thưởng thức những món ăn địa phương, ẩm thực đường phố, trải nghiệm nấu ăn cùng người dân bản địa, tìm hiểu cách chế biến món ăn, và đặc biệt là khám phá văn hóa thông qua ẩm thực. Đây cũng chính là lợi thế nổi bật của Việt Nam khi hội tụ đầy đủ những xu hướng ẩm thực của du khách toàn cầu. Việt Nam - điểm đến lựa chọn hàng đầu của độc giả *NZ Herald* - được đánh giá cao bởi nền ẩm thực giàu bản sắc, kết hợp hài hòa giữa hương vị tươi mới, các loại rau thơm, kết cấu món ăn đa dạng và những loại nước dùng đậm đà.

Từ những hàng quán ven đường đến các quán ăn, cà phê nhộn nhịp, ẩm thực hiện diện trong đời sống thường nhật và trở thành một phần không thể tách rời của trải nghiệm khám phá Việt Nam. Những món ăn quen thuộc như phở, bánh mì, nem, bánh xèo, các món bún, cơm cùng nhiều món ăn dân dã khác có thể dễ dàng tìm thấy tại các khu phố, chợ truyền thống và hàng quán địa phương.

Bất ngờ nhưng không ngạc nhiên. Ẩm thực Việt Nam tinh tế và phong phú, mỗi miền mỗi đặc sản hấp dẫn. Chính *NZ Herald* cũng nhấn mạnh sự khác biệt rõ nét giữa ẩm thực các vùng miền của Việt Nam. Cụ thể, ẩm thực miền Bắc, với Thủ đô Hà Nội là đại diện tiêu biểu, nổi bật bởi hương vị thanh tao, tinh tế; ẩm thực miền Trung, đặc biệt là Huế, gây ấn tượng bởi sự cay nồng, đậm đà và cầu kỳ, gắn với ẩm thực cung đình; trong khi ẩm thực miền Nam có xu hướng đậm đà, ngọt hơn và sử dụng phong phú các loại rau thơm. Sự đa dạng vùng miền đã tạo nên một hành trình ẩm thực phong phú, nơi mỗi điểm đến mang đến cho du khách những trải nghiệm thú vị và câu chuyện độc đáo. Không chỉ phong phú về món ăn, ẩm thực Việt Nam còn mang đậm dấu ấn văn hóa, vùng miền và đời sống bản địa, tạo nên những trải nghiệm giàu bản sắc cho du khách.

Ẩm thực vùng miền cũng chính là văn hóa vùng miền. Không chỉ là một sản phẩm phục vụ du khách, món ăn, thức uống độc đáo cũng là cách đưa văn hóa đến gần hơn với thế giới. Một món ăn có thể dẫn du khách đến một khu chợ. Một khu chợ mở ra câu chuyện về đời sống. Từ đó, du khách hiểu hơn về con người và vùng đất họ đang đặt chân đến. Khi du khách tìm kiếm trải nghiệm bản địa nhiều hơn, những giá trị vốn quen thuộc trong đời sống Việt lại có cơ hội trở thành điểm đến. Và từ một món ăn, câu chuyện về văn hóa, con người và đất nước có thể được kể theo cách tự nhiên nhất.

Cùng với các danh hiệu cao quý khác như "Điểm đến hàng đầu thế giới", "Điểm đến Văn hóa hàng đầu thế giới", "Điểm đến Di sản hàng đầu thế giới"…, việc có thêm bình chọn ở vị trí số 1 về ẩm thực tiếp tục khẳng định sự ghi nhận của truyền thông quốc tế cũng như du khách bốn phương đối với sức hấp dẫn đặc biệt của du lịch Việt Nam. Trong một thế giới đầy biến động và rủi ro, Việt Nam không chỉ là "Điểm đến an toàn nhất thế giới" mà còn "gom" nhiều cái nhất của thế giới về với đất nước hình chữ S này. Qua đó tiếp tục khẳng định, Việt Nam là một trong những quốc gia đáng sống nhất thế giới. ■